ԺԱ. ՏԱՐԻ 2993 ԹՈՒԱԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 19 ԱՐԱՑ 4386 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1894 1 ՇԱՊԱՆ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԷՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց [illegible]	Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 26/7 ՓԵՏՐ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ»

Արեւելեան Մամուլ իւր 23րդ տարեշրջանը բոլորելուն և 24րդին մէջ մտնելուն առթիւ, կիսամսեայի վերածեցաւ, և առաջին թիւն առջեւնիս է: Կը յուսանք որ այս փոփոխում պարզապէս ձեւի փոփոխում մը չըլլար, այլ թերթն ալ առաւել շահեկանութեան հետ առաւել ժողովրդականութիւն կը ստանայ, ընթերցողներու թուոյն աւելնալովը: Ծերունազարդ գրագէտն որ այսչափ տարիէ հետէ գովելի յարատեւութեամբ հրատարակած է այս թերթ, վերջերս մ՚հատութեան պէս վիճակ մը կը ցուցնէր, և իւր աշխատակցութիւն այնքան կարեւոր տեղ մը չէր բռներ իւր հանդէսին մէջ: Բայց Արեւելեան Մամուլ և Մամուրեան հոմանիշ են, և որպէս զի հանդէսն ընթերցողաց ակնկալութեան համապատասխանէ և աւելի կարեւոր տեղ մը բռնէ ժողովրդային ընթերցանութեան մէջ, առաջին պայմանն է՝ ըստ մեզ՝ որ նոյն ինքն Մամուրեան էֆ. աւելի բան գրէ անոր մէջ: Հմտութեամբ և փորձառութեամբ բեղնաւորուած գլուխներն ասպարէզէն քաշուելու չեն: Այսպիսի դասալքութիւն մը նոյն իսկ գրականութեան տեսակէտով վնասակար է: Պէտք է որ ամեն գաղափարներ, և գաղափարի ամեն երանգներ, իրենց ներկայացուցիչն ունենան գրական ասպարէզին վրայ: Այլ և այլ խնդիրներու մէջ մեք Մամուրեան էֆ. էն տարբեր խորհած ենք, ու կրնանք խորհիլ այսուհետեւ ալ: Երբեմն մինչեւ իսկ սաստիկ վիճաբանութիւններ ունեցած ենք իրեն հետ, պատրիարքական, կաթողիկոսական և ուրիշ խնդիրներու վրայ: Անիկա պատճառ մը չէ որ իբրեւ գիտնական գրագէտ մը իւր կարողութիւնն անտես առնենք: Կ՚ուրախանանք տեսնելով որ՝ իւր թերթը կիսամսեայի վերածելով՝ նոր գործունէութիւն ցոյց կուտայ, և յուսալ կուտայ թէ նորերը պիտի վայելեն այնպիսի մէկու մը գիտութեանց օգուտն որ՝ տարիքով նախորդ սերունդի մը պատկանելով հանդերձ՝ չէ դադրած գրական և գիտական արդի շարժման հետեւելէ:

Կիսամսեայ Արեւելեան Մամլոյ առաջին թիւը կը պարունակէ Մամուրեան էֆ. ի մէկ շահեկան տեսութիւնը մեր աշխարհիկ գրականութեան վրայ, տեսութիւն որոյ վրայ գաղափար տալու համար հատուած մը կ՚ընդօրինակենք ստորեւ: Յետոյ կը պարունակէ «Բարձրագոյն կրթութիւնն առ Հայս» խորագրով Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեանի մէկ յօդուածը Կեդրոնական Վարժարանի վրայ, յորում եթէ կան լաւ բաներ, կան դիտողութիւններ ալ որք թերեւս ծայրայեղ պիտի գտնուին: Ապա «Ընտանեկան Նիշերու» կարգ մը, «Թէ ո՛վ է պատասխանատուն որ ես ճաշակիս յարմար ամուսին մը չեմ կրցած գտնել,» յօդուած որոյ ներքեւ թէպէտ ստորագրութիւն չկայ, բայց Արեւելքի ընթերցողք դիւրաւ պիտի ճանչեն գրիչ մը որոյ այլ և այլ գրուածները վայելած են մեր ընտանեկան և ընկերական բարուց վրայ: Նոյն այս թուոյ մէջ Մեսրոպ էֆ. Նուպարեան կը շարունակէ իւր «Մանկական յիշատակներու» շահագրգիռ շարքն, որք այնքան ախորժով կարդացուած են: Ապա Շահնուր, որ ժամանակէ մ՚ի վեր լռած էր, իւր փիլիսոփայական թղթակցութեանց մին կը զետեղէ, լի իւր նրբամիտ և երբեմն պատգամաձեւ դիտողութիւններով ու վճիռներով: 1893 տարւոյն վրայ քաղաքական տեսութիւն մը, և Լրաքաղ մը կը վերջացնեն հանդէսն: Այս գրական պարունակութիւն, առանց չափազանց հարուստ ըլլալու, յոյս կուտայ սակայն թէ Արեւելեան Մամուլ, ամիսը մէկի տեղ երկու հրատարակուելուն պատճառաւ, ո՛չ միայն նիւթոց տեսակը պիտի չպակսեցնէ, այլ աւելի ճշմարտապէս հանդէս մը պիտի ըլլայ քան սոսկ Իզմիրեան լրագիր մը, տեղական գործոց վրայ վիճաբանական թերթ կամ տետր մը, ինչպէս եղած էր վերջերս: Մամուրեան էֆ. իրաւամբ կրնայ առարկել թէ քանի որ իւր բաժանորդաց մեծագոյն մասն Իզմիրի մէջ է, ինքն ալ հարկադրուած է Իզմիրի տեղային գործերով աւելի զբաղելու: Բայց Իզմիրցիներուն տեղային պահանջումներն ուրիշ կեդրոններու ընթերցողաց ընդհանրական պահանջումներուն կարելի եղածին չափ զոհելուն կամ անոնց հետ հաշտեցնելուն մէջ պէտք է կայանայ՝ մեր կարծեօք՝ Արեւելեան Մամլոյ ապագայ յաջողութեան գաղտնիքն, և այս խնդրոյ լուծումն յուսալ Մամուրեանի պէս բազմափորձ հրապարակագրէ մը՝ անկարելին ակնկալել չէ երբեք:

Մամուրեան էֆ. իրաւամբ դիտել կուտայ՝ հայ մամլոյ արդի պայմաններուն մէջ՝ հանդէսի պէտքը, լուրջ և երկարօրէ ուսումնասիրութեանց յատկացեալ թերթի մը պէտքն: Յուսանք որ մի կողմէ ընթերցող հասարակութենէն և միւս կողմէ գրագէտ դասէն այնքան ընդունելութիւն կը գտնէ որ այս պէտքին գոհացում տալու վիճակին մէջ կը դրուի: Ընթերցողաց թիւն աւելնալով, անշուշտ կարելի կ՚ըլլայ բաժանորդագրութիւնն ալ զեղչել, զի որպէս օրաթերթերն այսօր ընդհանրապէս տասն տարի առաջուընէն աւելի աժան են և ազով իսկ ծառայութիւն մը կը մատուցանեն ընթերցանութեան, ակներեւ է թէ հանդէսները չեն կրնար մնալ քան տարի առաջուան գիներուն վրայ: Մամուրեան էֆ. կրկնապատիկ աւելի թերթ տալով հանդերձ իւր բաժանորդագրութիւնը չփոխելով, այս ուղղութեամբ քայլ մը կ՚առնու, և աւելին կրնայ ընել անշուշտ եթէ քայլ մ՚ալ իւր ընթերցողներուն կողմէ առնուի: Բ. Ք.

* * *

Մամուրեան էֆ. մեր աշխարհիկ գրականութեան վրայ իւր տեսութեան մէջ, «Նախաբնական այլափոխութիւն» մը կը նշմարէ, ծնունդ թէ՛ արտաքին և թէ՛ ներքին ազդեցութեանց:

Արտաքին ազդեցութեանց կարգէն են ընդհանրապէս օտար և մասնաւորապէս ֆրանսական սովորութեանց և գրականութեան այլակերպ ոճի, ձեւի և դրութեան մուտքը մեր ընտանեկան, ընկերական և մտաւորական կենաց գրեթէ ամեն շրջաններու մէջ, այնպէս որ մեր ականաւոր գրողներն անգամ, փոխանակ իբրեւ հետեւելի օրինակ ընդունելու օտարէն ինչ որ հաստատուն և հիւթեղ մատենագրութեան մ՚անփոփելի հիմերը կը կազմեն, կը նետուին, առանց խոհողութեան և հեռատեսութեան, եւրոպական աշխարհի գրականութեան ալեկոծ ծովը, ուր կը քաղեն կիսբօրէն դրութիւններ՝ որ թէպէտ իբրեւ անցողական, ծանր քննադատութեան ասպարէզ եղած են նոյն իսկ անոնց ծնունդ տուող երկիրներու մէջ, լիաբերան կը թափին ամեներեք, և հայ ժողովրդեան քիչ շատ լուսամիտ և ընթերցասէր մասին անխորհուրդ ուղղութեան այժ և տգէտ մասին նորասիրական հակումներուն ճարակ կուտան, նորանշան երկասիրութիւններ ի լոյս ընծայելով, երկասիրութիւններ՝ որք հեղհեղէ ազգային բնատիպ էութիւնը կը խանգարեն և օտարոտի գաղափարներու և բարուց յոռեգոյն պտուղները կը ծաւալեն մինչեւ իսկ մութ և աննշան խաւերու մէջ:

Ահա այս իրական, բնապաշտական, ջլախտական դպրոցներուն հետեւողութեամբ՝ կը հրատարակուին և կը թարգմանուին մեր մէջ այլ և այլ երկեր, վէպ, [illegible], [illegible], [illegible], որոց մէջ կրից թափն և տպաւորութեանց մերկութիւնը կը մրցին եղծ ոճի և շուայտ բացատրութեանց եղանակներու այլանդակութեան հետ: Այս մտային մոլեգնութեան, ըստ ոմանց զգայնութեան, փժժանքն ազգային ո՛չ և է հարազատ սովորութեանց և բարուց և ոչ մի յատկանիշը կրնար ցուցնել, այլ՝ ընդհակառակն՝ հայ գրականութիւնը վատթարագոյն եղծումներու տանիլ հայ ժողովրդեան հետ, մինչդեռ նորելուկ գրագէտներ մշտադալար դափնեներով իրենց ճակատը բոլորելու կամ իրենց քսակն ոսկիով լեցնելու հաջողակ գլուխ մը գտած կը կարծեն:

Աւելորդ կը համարուի այս նորանշան գրականութեան հերոսներն անուանել քանի որ իրենց վաստակներուն հետ անկման դատապարտուած է և իրենց մտային կարողութեանց անշահ կիրառութիւնը:

Երբ հայ աշխարհիկ գրականութիւնն այսպէս մէկ կողմէ օտարոտի և միւս կողմէ, հակազգային հակումներու մատնուած՝ անտաղութեան մէջ կը դեգերէր, հետանալ օր ըստ օրէ ժողովրդեան յատուկ կենաքէն կամ եկամուտ գոյութեան մը խաբուսիկ ցոլացմունքը դառնալով երբ լուրջ գրիչներ բոլորներ կը բաժնուէին և գրականութիւնն իւր նախկին պարզութեան և ինքնութեան վերածելու փորձերուն հարկը մատնանիշ կ՚ընէին, և անձ ներքին փոփոխութեանց զանազան ազդեցութիւններ այդ գրական բարենորոգման փափաքներուն դադար կուտային՝ հայ գրականութիւնը միայուն կամ ապարդիւն դրութեան մը դատապարտելով:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Անցեալ չորեքշաբթի բովանդակ Լոնտոն յուզուեցաւ Բէլ Մէլ Կազէթի խոշորխոշոր գրերով ծանուցած այն լուրէն թէ Պ. Կլատսթոն վերջնապէս որոշած է հրաժարիլ ո՛չ միայն նախարարապետութենէ այլ և քաղաքական գործունէութենէ: «Իրա՞ւ է մի, իրա՞ւ է»: Պաղարիւն Անգլիացիներուն վրայ երեւցած հետաքրքրութիւնն աննկարագրելի էր: Շատեր դիմեցին նախարարական պաշտօնատուները, տեղեկութիւն խնդրելով, և անհամար հեռագիրներ ղրկուեցան ուղղակի առ Պ. Կլատսթոն ի Բիառից: Նախարարներն իրենք եւս շուարած էին, զի այնպիսի տեղեկութիւն մը չունէին: Վերջապէս, հետեւեալ օրը Պ. Կլատսթոնի կողմէ եկաւ պաշտօնական յայտարարութիւն մը, որ Արեւելքի երեկի թուով յիշուած էր համառօտիւ: Պ. Կլատսթոն կ՚ըսէ, իւր քով գտնուող մարմի մը բերնով, թէ «սխալ է իւր «արդէն հրաժարական տուած ըլլալուն «զրոյցը: Ճշմարիտ է որ քանի ամիսէ ի «վեր իւր տարիք և իւր աչքին ու ականջին «վիճակը բաղձալի ըրած են հանրային «հոգերէ ազատումն, և հետեւապէս «իւր պաշտօնավարութիւն ամեն վայրկեան ենթակայ է վերջ գտնելու այս «պատճառներով, որք իրենց բնութեամբ միայն պատճառներ են: «Ինք բան մ՚ըրած կամ ըսած չէ որ «պաշտօնի վրայ մնալու կամ գործէ «քաշուելու մասին իւր բացարձակ ազատութեան արգելք կարենայ ըլլալ:» — Թայմս կ՚ըսէ թէ այս պաշտօնական զեկոյց նոր բան մը չիմացներ անոնց որք տեղեակ են Պ. Կլատսթոնի անձնական վիճակին: Բայց և այնպէս, ծանրակշիռ բան մ՚է որ նոյնինքն նախարարապետը պէտք կը տեսնէ ծանուցանելու թէ ինք ծեր և տկար է, և անդ մեծ Տէրութեան գործերը վարելու համար պահանջուած ֆիզիքական կարողութիւնը չունի այլ եւս: Իւր ընտանիքն ալ կը թախանձէ որ հանրային գործոց հոգն այլ եւս թողու Պ. Կլատսթոն:

«Չենք յիշեր որ Պ. Կլատսթոն ցարդ այսքան որոշապէս խօսած ըլլայ իւր ֆիզիքական ոյժերուն պակսելուն վրայ: Ցարդ Կլատսթոնեանք աւելի զօրութեան քան տկարութեան տարր մը համարած են նախարարապետին տարիքը: Զինք ներկայացուցած են ինչպէս որ է իրօք, կորովի և տոկունութեան եզական անձնաւորութիւն մ՚է: քուէներ խնդրած են իւր կուսակիցք՝ պնդելով թէ իրենց պետ ունին միանգամայն թէ՛ Ոդիսեւսի զօրութիւնն և թէ Նեստորի փորձառութիւնը, բաղդաւորութիւն մը որ անգնահատելի պէտք է ըլլայ: Բայց հիմակ այս պահանջումները չեն կրնար ընել Կլատսթոնեանք: Պ. Կլատսթոն ահա կը խոստովանի թէ ո՛ և իցէ ժամանակ կրնայ հրաժարման հարկադրիլ ֆիզիքական տկարութեամբ, և արդէն չի տեսներ և չի լսեր առաջուան պէս: Ամեն ոք գիտէ թէ տարիէ մ՚ի վեր Պ. Կլատսթոն չէ կրցած գիրք մը կարդալ, բան մը որ մեծ զրկում է այսքան տարիներէ հետէ գիրքերով սնած և գիրքերով զբաղած մէկու մը, և մեծ անպատեհութիւն մ՚է հանրային գործոց վարչութեան համար: Ամենէն կարող և անձնուէր քարտուղարներն անգամ չեն կրնար այս պակսը դարմանել, ինչպէս չեն կրնար Խորհրդարանի մէջ վիճաբանութիւնները ճիշդ լսելու համար օգնել ծերունի վարչապետին:»

Թայմս ապա քաղաքական խորհրդածութեանց մէջ մտնելով, կը ցուցնէ թէ Կլատսթոնեան կուսակցութիւնը Պ. Կլատսթոնի անձէն կախում ունի, որ միութեան գիծ մ՚է ազատական, արմատական, իռլանտական և կալլեան չորս հակընդդէմ տարերաց մէջ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Երեսփ. Ժողովը լսեց եւս Ֆրանսական Նաւատորմին և ծովային վարչութեան մէջ գործուած զեղծումներու և զանազան թերութիւններու բացատրութիւնն, յաջորդ նիստի մը մէջ լսեց նախարարութեան պատասխանը: Ծովային Նախարար Լըֆէվր ծովակալ խոստովանեցաւ թէ ամենայն ինչ կատարեալ վիճակ մը չունի Ֆրանսական Նաւատորմն մէջ, բայց հերքեց այն կարծիք թէ Ֆրանսա իւր նաւատորմին համար աւելի ծախք ըրեր է քան Երրեակ Նիզակակցութեան անդամակցող երեք Տէրութիւնները միանգամայն: Ֆրանսական Նաւատորմն այն երեք Տէրութեանց միացեալ նաւատորմէն քիչ պակաս է, և անգլ. հեղինակ մը գրեց մինչեւ իսկ թէ թնդանօթի տեսակէտով Ֆրանսական նաւատորմը գերազանց է անգլիականէն: Ֆրանսական նորաշէն մարտանաւք, ինչպէս Հօշ, Նէփթիւն, [illegible] և այլք շատ լաւ փորձեր կատարեցին, և ակնկալութեանց լիովին համապատասխանեցին: Իրաւ, մաս մը թորփիլանաւք փափաքելի վիճակի մէջ չեն, բայց անոնք ալ ծովեզերեայ պաշտպանութեան կրնան ծառայել: Նաւատորմը շարժուն վիճակի մէջ դնելու համար պէտք եղած պաշարներն եռապատկուած են 1893էն: Պատերազմական նախարար Մէռսիէ զօրավար ըսաւ թէ ֆրանսական ծովեզերեայ պաշտպանութիւնն յոյժ գոհացուցիչ վիճակի մէջ է: Ո՛չ պաշտպան զօրքեր կը պակսին Ֆրանսայի, ո՛չ ալ պաշտպանութեան միջոցներ: 20,000 զօրք պէտք պիտի ըլլան պաշտպանելու զՔորսիքա յարձակման դէմ, և 200,000 զօրք յատկացուած են հարաւային Ֆրանսայի պաշտպանութեան: Բաւական է այս զօրքն, և մինչեւ իսկ բաւականէն աւելի: Թէ՛ Բորտոյի և թէ Մանշի կողմէ ծովեզերեայ պաշտպանութեան աշխատութիւնք կը շարունակին, և ի մօտոյ պիտի աւարտին: Չեմ կարծեր որ թշնամիք համարձակին զօրք հանել մեր ծովեզերաց վրայ: Մեր թշնամիներէն ո՛չ ոք այնքան անխորհուրդ կրնայ ըլլալ: Ցամաք եկողները ծով կը թափենք: Թշնամին ուր որ յանդգնի ոտքը դնել մեր երկրին վրայ, պիտի տեսնէ լաւ զինուած, լաւ մարզուած, լաւ կառավարուած լէգէոններ, որք հողին մէջէն պիտի ելնեն և իւր առջեւ պիտի անկուին:» ([illegible]) Երբ Ֆրանսացւոց հայրենասիրական զգացումներուն կոչում ընող այս ճառ վերջացաւ, ժողովն համակրանաց ցոյց մ՚ըրաւ նախարարին, որուն ձեռքը սեղմեց նախարարապետ Պ. Գազիմիր Բէրիէ: Այս ալ նոր ծափահարութեանց առիթ եղաւ: Անդրէն ժողովականաց ստուար մեծամասնութեան զգացումներուն անհաղորդ գործունէական մը բացագանչեց թէ «Լը Պէօֆ մարեշալն ալ ժամանակին այսպէս խօսած էր»: Կը յիշուի թէ Լը Պէօֆ մարեշալ Նաբոլէոն Գ. ի պատերազմական նախարարն էր, երբ Բրուսիոյ դէմ պատերազմ հրատարակեցաւ, և կ՚ըսէր թէ Ֆրանսա կատարելապէս պատրաստ է պատերազմի, և Ֆրանսայի զինուորները կօճակ մը անգամ պակաս չունին: Ետքէն յայտնի եղաւ թէ զրուցուած բանակները թուղթի վրայ միայն գոյութիւն ունէին, և հրացաններով ու փամփուշտներով լեցուն կարծուած մթերանոցք դատարկ էին: —Որպէս հեռագիր մը ծանոյց, Նաւատորմի վիճաբանութիւնը կառավարութեան վրայ վստահութեան քուէով վերջացած է:

ԱՆԿԼԻՔԱՆՔ ԵՒ ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆՔ.— Նախընթաց շաբաթ օր Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսը նախագահեց ի Ձիզըլհըրսթ գումարուած ժողովի մը, զոր կազմած էր Նեստորական Ասորիներուն քով ղրկուած միսիոնարական մարմինն, որ Ուրմիոյ լճին և Ճուլամերկի կողմերը բնակեալ Նեստորականներուն մէջ կրօնական և դպրոցական պաշտօն կը կատարէ: Ժողովոյն գումարման առիթն էր այս մարմնոյն համար տեղական մասնաժողովի մը կազմութիւնը: Սրահը լեցուն էր հրաւիրեալներով, եկեղեցականք թէ աշխարհականք, և այս վերջնոց մէջ մի քանի արեւելագէտք, կամ արեւելեան երկիրներ ճամբորդած անձեր: Ի դիմաց մասնախմբին, ըսուեցաւ թէ այս միսիոնարական գործն յառաջ տանելու համար հանգանակութեան միջոց տալ անհրաժեշտ է: Նեստորականաց մէջ գործող միսիոնարներէն Տքթ. Քուգս շահեկան բանախօսութիւն մ՚ընելով, նկարագրեց Նեստորականներուն մասնաւոր հանգամանքներն, որք իրենց նախնի դաւանութենէն չեղել չուզելնուն պատճառաւ, միսիոնարական մարմինն ոչ սակաւ դժուարութեանց կը բախի: Միսիոնարական մարմինը կը գործածէ Ս. Գրոց ասորերէն թարգմանութիւնն, և Քրիստոնէութեան հնագոյն ծէսերէն և ժամագիրքներէն մին է ասորականը. զի ասորի եկեղեցին, որոյ մէկ ճիւղն են Նեստորականք, անընդհատ կուգայ Ե. դարէն: Նեստորական եկեղեցւոյ սահմաններն ընդարձակելով, մեք մեծ և օգտակար գործ մը կատարելու վրայ ենք, ըսաւ միսիոնարը: Բայց մինչեւ ցարդ չերեւիր թէ Անկլիքանք զգալի յառաջդիմութիւն մ՚ըրած ըլլան այս կրօնական և կրթական գործին մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — [illegible], ֆրանսական

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (147)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Ճիշդ էր այս տրամաբանութիւնը:

Եւ ապացոյցը սա է որ արեւի ծագումէն երեք ժամ ետքը, երկու գեղացիներ, իրենց քաջագործութեանը վրայ հպարտ, մարդ մը կը բերէին օձիքէն բռնած, զարհուրելի տգեղութեամբ, կլակէ կրծուած դէմքով, գոց աչքով, որ կարմիր և ուռած արտեւանունքներով շրջանակուած էր:

Փախստականը ձեռք անցած էր:

Կը մնար որոշել թէ ի՛նչ պատիժ պիտի կրէր:

Վայրկեան մը իսկ խնդիր չեղաւ զայն դատելու: Կը բաւէր խիստ պատիժ մը որոշել, մանաւանդ որ պարզ միջոց մը բաւական էր զայն համոզելու թէ անկից ետքը ո՛ և է փորձ անօգուտ էր:

Ինչ որ արդէն բացատրեցին իրեն՝ հեգնութեամբ մանրամասնելով այն ֆիզիքական այլանդակութիւնները որք կը կազմէին իր նկարագիրը.

—Իրաւ որ հաւատալիք բան չէ. բայց, թշուառական, հայլիի մը մէջ նայէ: Կը համարձակիս փախո՞ւստ փորձել... Նայէ տա վազող աչքիդ, ճաթած ճակտիդ, ծուռ շուրթերուդ...

Դժբախտը չէր պատասխաներ, հազիւ մէկ քանի անկապակից հեծիւններ կ՚արձակէր:

—Կարծածէս աւելի ապուշ է, ըսաւ մէկը:

—Բէ՛հ, գաւազանի յիսուն հարուած:

—Այդչափը կը բաւէ:

Մարդը չերերաց: Կը լսէր սակայն:

—Լաւագոյն է շուտով լմնցունել...

—Մանաւանդ որ ընթրիքի ատեն է...

—Եւ պատասխանատուութենէ կուզենք ազատիլ... Օ՛ն ուրեմն:

Քաշեցին տարին յանցաւորը: Քաշելը բուն բառը չէ, վասնզի ընդդիմութիւն կ՚ենթադրէ: Ինք կը թողուր որ ուզածնին ընեն, իբր թէ անշարժ զանգուած մը ըլլար...

Թիապարտները կանչուած էին, ըստ սովորութեան, ներկայ գտնուելու համար քաւման պատժին...

Մինչեւ մէջքը մերկացուցին փախստականը...

Ցկեանս դատապարտեալ մը յառաջացաւ՝ տանջանքի գործին ձեռքը բռնած: Այդ տարին անգլիական խարազան մը կը գործածուէր, փունջ մը ինը փոկերու, որոց ծայրը կապարէ փոքր գնտակներ կային:

Մարդը օդին մէջ դարձուց խարազանը, որ հրացանի հարուածի պէս չոր աղմուկ մը հանեց:

Դատապարտեալն անշարժ մնաց, դաստակները փայտէ կոճղին կրթնցուցած:

Պէտք է գիտնալ թէ խարազանին ամեն մէկ հարուածը՝ սովորական տասն հարուածներու համազօր էր: Ուրեմն դատապարտեալը հինգ հարուած պիտի ունէր:

Մէ՛կ... կռնակը կապտեցաւ և կարմրցաւ:

Չշարժեցաւ:

Երկո՛ւք: Արիւն ելաւ:

Նոյն անշարժութիւնը:

—Կրո՞ղ, ըսաւ ներկաներէն մէկը, ի՞նչ տոկուն կազմ: Որո՞ւն միտքէն կ՚անցնէր: Սովորաբար, երրորդ հարուածին կ՚իյնան: Բէ՛հ, չորրորդին պիտի իյնայ:

Բայց երրորդը իջաւ մարդուն ուսերուն վրայ...

Չորրորդ հարուածը միսի քանի մը կտորներ բրցուց...

Ներկայք զարմացեր մնացեր էին: Այդ բրիտանական մտրակը չէր լրացուներ յատագծին պայմանները...

—Հի՛նգ:

Լմնցած էր: Դատապարտեալը ցցուեցաւ: Ջրալից դաշտ մը կար հոն որուն մէջ քանի մը քիլօ ծովային աղ հալեցուցած էին:

—Կ՚արտօնէ՞ք, հարցուց:

Եւ առանց պատասխանին սպասելու, ջուրին մէջ մխրճեց կտաւ մը որ բարձիկի տեղ կը ծառայէր, և հեղուկը վազեց իր ուսերուն վրայ...

Չէր սարսռար իսկ: Եւ սակայն՝ դատելով ջախջախուած միսէն՝ ցաւը ահռելի ըլլալու էր...

Բայց ինք գիտնալով որ պատիժը կրելէ ետք կարգերուն մէջ իր տեղը պիտի դառնար, գնաց թիապարտներուն խումբին մէջ մտաւ, հագնելով տառատոկը զոր հանած էին...

—Գաղտնիք մըն է այս, ըսաւ հսկող մը:

Արդարեւ ամենքն ալ խռոված էին:

—Ուրիշ դատապարտեալ մը կայ, ըսաւ պահակ մը, կարելի է փորձել:

—Փորձենք...

Դատապարտութիւնը նուազ ծանր էր: Քսան հարուած, ինչ որ երկուք կը նշանակէր նորագիւտ խարազանով:

—Պատիժը կատարողին թեւը անզօր է, առարկեց մէկը:

Ան որ ընդունած էր հինգ հարուածները, գթակը ձեռքն առնելով ըսաւ.

—Ես յանձն կ՚առնեմ հարուածել...

—Ուժ չունիս:

—Փորձեցէք:

—Լաւ:

Պատիժի դատապարտուած թիապարտը տղագին հսկայ մըն էր որուն ուսերը, մէջքը, սրունքները պղնձէ կը թուէին...

Կեցաւ, յոխորտ, ակնարկովը արհամարհելով բարակ և անշուշտ տկար դաստակն այդ դժպատեհական դահիճին:

—Գործս աղէկ է, մռմռաց...

Խօսքը չաւարտեց:

Աղաղակ մը, խորդիւն մը լսուեցաւ:

Մարդը գետին ինկած էր, եղունգներովը գետինը ճանկռտելով:

Խարազանին մէկ հարուածն զգետնած էր զայն:

Բժիշկը մօտեցաւ... տեսակ մը հռընդիւն կ՚ելլէր կուրծքէն, մինչ կարմրորակ փրփուր մը կ՚աղտոտէր շուրթերը:

—Երկրորդ հարուածին չպիտի դիմանայ, ըսաւ բժիշկը: Երանի թէ ազատի այս առաջին հարուածէն:

Լմնցած էր:

Պահակները աշխատութեան կանչեցին թիապարտները:

Այս միեւնոյն օրուան իրիկունն էր որ թիապարտ մը կը մօտենար Էկզիւբէրին:

Ինչպէս ըսինք, Պիւքառն էր:

Այո, Պիւքառն էր հոն գտնուողը, անճանաչ, երեսը կտրտուած ճեղքերով գրեթէ բոյը պեղած էր:

Միւս դատապարտեալը, հրձիգը, շատ հեռուն էր:

Պիւքառ անցած էր անոր տեղը:

Պիւքառ կրած էր ահռելի պատիժը, ինք տուած էր զարհուրելի հարուածը:

Եւ հիմակ, հանդարտ, ինքզինքին տէրը, կը խօսէր Էկզիւբէրին հետ, մինչ թիապարտները, ճանչցած ըլլալով Գայլերուն իշխանը, կը պաշտպանէին զայն ո և է անպատեհ միջամտութեան դէմ:

Էկզիւբէր վեր առած էր գլուխը և անոր երեսը կը նայէր:

—Ձեզի հետ խօսիլ կ՚ուզեմ, ըսաւ Պիւքառ:

—Ինծի հե՞տ, և ինչո՞ւ: Հանդարտ թողէք զիս:

Պիւքառ ծալլուած թուղթ մը հանեց գրպանէն եւ բանալով զայն, Էկզիւբէրին ցուցուց:

Սա աղաղակ մը արձկեց:

—Ա՞ս ինչ է, գոչեց:

—Ձեզի կը հարցունեմ:

Արդէն թիապարտը—նախկին աշակերտ Տօմասօ երէցին—բռնած էր թուղթը և կը քննէր զայն, աչքերը ցոլարձակ, կուրծքը հեւքոտ: Վասնզի այդ թուղթին վրայ գիրեր կային:

Տարօրինակ գիրեր, ամենուն համար անհասկնալի մեհենագրութիւններ, անթեթեւ գիծերու խաչաձեւում:

Մէկ վայրկենի մէջ, Էկզիւբէր կը վերագտնէր իր բովանդակ անցեալը, իր բոլոր ուսումնասիրութիւնները որք չինած էին իր երջանկութիւնն ու իր հպարտութիւնը... Ինչպէս ըսինք, խեղճ մարդը աշխատութեան կարօտն ունէր:

Եւ աւասիկ թիապարտի մը ձեռքին մէջ գանձ մը կը տեսնէր զոր աշխարհի ոչ մէկ հարստութիւն կրնար գնել:

Վասնզի, տարակոյս չկար, այն հնդկական գրութիւններէ մին էր որք հեռաւոր դարերէ մնացած են, ամենուն համար անմեկնելի:

Ամենուն համար... բացի իրմէ, Էկզիւբէրէն:

—Այդ թուղթին վրայ գրուածը կը հասկնա՞ք, հարցուց Պիւքառ, որ անձկանօք կը հետեւէր բազմակողմանի արտայայտութիւններուն որք երեւան կուգային այդ այլակերպուած դէմքին վրայ:

—Կը հասկնա՞մ մի՛:

Էկզիւբէր արհամարհոտ ծիծաղ մը արձկեց, որուն պատասխանեց Պիւքառի մէկ ուրախութեան աղաղակը:

(Շարունակելի)

Նաւատորմին վրայ տեղի ունեցած վիճաբանութեան առթիւ, խմբագրականով մը կը քննէ սոյն Նաւատորմի վիճակը, կը հաստատէ Ֆրանսացւոց կատարած բարւոքումներն իրենց Նաւատորմին մէջ, կը ցուցնէ անոնց Նաւային զօրութեան աւելնալը, այնպէս որ, կ՚ըսէ, Ֆրանսական Նաւատորմն այսօր կարող է հզօրապէս աջակցիլ ցամաքային բանակի գործողութեանց։ Ի վերջոյ, սոյն կառավարական թերթ կը հասկցնէ թէ շատ չանցած պէտք պիտի ըլլայ որ գերման կառավարութիւնը նոր զոհողութիւններ խնդրէ Ռայխսթակէն՝ Նաւային զօրութիւնն աւելցնելու համար։

ՌՈՒՍԻԱ. — Ծանուցինք Զարին աղջկան՝ Քսենիա մեծ-դքսուհւոյն նշանուիլն երբեմն Կովկասու կուսակալ Միքայէլ մեծ-դքսին Ալեքսանդր որդւոյն հետ։ Այս իշխան Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին ամենէն ուշիմ, զարգացեալ և ամենէն աղուոր իշխաններէն մէկն է։ Ալեքսանդր Գ. կայսեր պատանեկութիւնը կը յիշեցնէ։ Քսենիա մեծ-դքսուհւոյն մեծ-հօր եղբօրորդին է։ Նաւատորմի մէջ ծառայած է, և վերջերս Ամերիկա այցելած։ Ամէն տարի կը հրատարակէ ամեն ազգաց նաւատորմերուն վրայ քննելի տեսութիւն մը, որ պաշտօնական վկայագրի մը պէս յարգի է Ռուսիոյ մէջ։ Ամուսնութիւնն առաջիկայ Զատիկէն ետքը տեղի պիտի ունենայ։ Նշանախօսութեան պաշտօնական ծանուցումէն անմիջապէս ետքը, Ռուսիոյ մէջ լուսանկարիչներու ապակեփեղկերը ծածկուեցան մեծ-դքսին և մեծ-դքսուհւոյն կենդանագրով, որք շատ սիրելի են ժողովուրդին՝ իրենց ընկերական ընտիր ձիրքերով։

Ի ՀՌՈՄ, անցեալ շաբթու, գողեր մտան ամերիկեան դեսպանատունը։ Մատենադարանին մէջ գտնուող մեծ դրամարկղը բացին, բայց դրամ, արժեթուղթ կամ գոհարեղէն չգտնելով, իրենց ձեռքն անցած ամեն թուղթերը, տոմարներն ու արձանագրութիւնները պատառտեցին և այրեցին։ Հետեւեալ օրը պաշտօնեայք ներս մտնելով, սոսկմամբ տեսան կոտրտած աթոռներ և թղթոց աճիւններ։ Գողերը պատռած են նաեւ քանի մը կարեւոր գիրքեր և Ուաշինկթընի արձանը կոտրած։ Ոմանք կը կարծեն թէ գողերն այս բաներն ըրած են՝ դրամ չգտնելնուն համար իրենց զգացած զայրոյթէն մղեալ, բայց այլոց ինչ ինչ արձանագրութիւններ փճացնելու համար, ամենքը մէկէն փճացուցած են։ Վնասն անդարմանելի է։ Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարարն այս դէպքին համար ցաւ յայտնեց ամերիկեան դեսպանին։ Գողերը դեռ չգտնուեցան։

ԽՏԻՎԼԻՆ համար Քլայտի անգլ. գործարան մը կը շինէ մեծ շոգեշարժ զբօսանաւ մը, 200 ոտք երկայնքով և 700 տակառաչափութեամբ։ Ցոյժ արագաշարժ պիտի ըլլայ։ Ծովապէս պիտի կոչուի։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԸՆԿՄՈՒՏՔ.—Հռոմայ գերման դեսպանը Պ. Քրիսբիի հետ երեք ժամու տեւողութեամբ խորհրդակցութիւն մ՚ունեցաւ գանձային կացութեան վրայ։ Դեսպանը խօսեր է գերմանական բարձր սեղանաւորութեան կողմէ Իտալիոյ ընծայուելիք աջակցութեան վրայ, որոյ մանրամասնութիւններն անցեալ օր պարզեր էինք։

ՔՈԳՈՒՐԿ-ԿՈԹԱՅԻ գերման պետութեան նոր վեհապետն, Անգլիոյ Թագուհւոյն Բ. որդին, իր հանդիսաւոր մուտքն ըրաւ անցեալ շաբթուն, և Կոթա քաղաքը մեծավայելուչ ընդունելութիւն մ՚ըրաւ։ Դուքս Ալֆրէտ, շնորհակալութիւն յայտնելով, յայտարարեց թէ միշտ պիտի ջանայ պահպանել օրինաւորութեան զգացումն, Աստուծոյ երկիւղն և գերմանական զգացումն, և աւելցնել ժողովրդեան բարեկեցութիւնն։ Նոյն յայտնեց թէ իր հօրեղբօր և անմոռանալի հօր ոգւով իշխանութիւն վարելու կը ջանայ։ (Իր հայրն էր Ալպէրդ իշխան, Վիքթորիա Թագուհւոյն հանգուցեալ ամուսինը։)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ մխրագոյն ասուէ շինուած զինուորական վերարկու մը նուէր ղրկեց Պիզմարք իշխանին, որուն շատ լաւ յարմարեցաւ այս հագուստ, զոր փորձելու համար իշխանը Կայսեր թիկնապահ Մոլթքէ կոմսին հետ երկար պտոյտ մ՚ըրաւ Ֆրիտրիխսռուէի պարտէզին մէջ։ Նուէրներն ու նամակները կը շարունակեն փոխանակուիլ ընդ մէջ կայսեր և նախկին վարչապետին։

ԱԶԴ.—Մանչէսթըրի հայ վաճառատան մը համար պաշտօնեայ մը կուզուի, որ հմուտ ըլլայ անգլիերէն, հայերէն և թուրքերէն լեզուաց։ Գործի մէջ փորձառութիւն ունեցած ըլլալն անհրաժեշտ պայման չէ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։
957 3—3

ՏՈՔԹԷՕՌ Է. ՄԱՍԻՍ
ԲԷՐԱ, ՇԻՇԼԻ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 21
(Ծաննի դեղարանին մօտ)
Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10. չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամէն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, աղիքներու և ծննդաբերական գործարանց հիւանդութիւնները։ Ի հարկին՝ մասաժ մարսողական գործարանաց։
928 9—26

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ կայս. պալատ գնաց Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի հետ և առաջին սենեկապետ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյի յանձնեց Ուղերձ մը որով երախտագիտութիւն յայտնելով Վեհ. Սուլթանի այն հայրախնամ հոգածութեան համար զոր բարեհաճած էր ցոյց տալ մայրաքաղաքիս մէջ տիրող համաճարակի պահուն, ջերմ բարեմաղթութիւններ կ՚ընէր վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Հաճի Ալի պէյ Ուղերձը մատուցանելով յոյս կայսերական գահոյից, դարձաւ Ս. Պատրիարքին հաղորդեց Վեհ. Սուլթանի բարձր գոհունակութիւնն ու կայս. բարեւները։

Ս. Պատրիարքը ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով մեկնեցաւ։

Կրօնական ժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան և զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով։

Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, նոր ընտրութեան համար հրահանգ խնդրուած է։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Գուրու-Չէշմէի միացեալ Թաղերու ազգ. երկսեռ վարժարանին աղքատ ուսանողաց՝ դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէս մը պիտի տրուի առաջիկայ շաբաթ գիշեր, Օրթագիւղի թատրոնին մէջ։ Մուտք 40 դրշ.։

Պ. Ալեքսանդր Երիցեանի Սեւ Հողի կատակերգութիւնը, որ մէկ քանի յաջող ներկայացումներ ունեցած էր ի Թիֆլիզ, տպագրուեր է։ Հատորին կցուած է կատակերգակ Պ. Դրեանցի պատկերը։

Քաղաքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱՆՈՒՆՔ. — Մարաշի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Թայեար պէյ, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի Նախնական դատարանին Մէրսինի։

Մէրսինի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Քեամիլ էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի Նախնական դատարանին Մարաշի։

Արղընիի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Օսման Նուրի էֆէնտի, ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Մուշի, և իրեն յաջորդեց Րեֆիգ պէյ, ընդհանուր դատախազի օգնական Արղընիի։

Հօտէյտայի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Թահսին էֆէնտի, նախորդ Նախագահ առեւտրական դատարանին Ափրիկեան Տրիպոլսոյ։

Գրուեցաւ նոյն տեղերու կառավարիչներուն որպէս զի յիշեալ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Զեկոյց) Յունուար 24ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 25ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ չորս դէպքեր պատահած են, որոց երեքը մահացու։ Ահաւասիկ մանրամասնութիւնները.

Մուխթէր Սարրաֆ մարտանուէն՝ մէկ։ Իսմայիլ Հասան (զինուոր), մեռած։

Բերայի Ելմա Տաղը թաղին մէջ՝ մէկ։ Բերուզ Աստուրեան, մեռած։

Ա. զօրաբաժնէն՝ մէկ։ Մէհմէտ Ալի (զինուոր)։

Թաքսիմ՝ մէկ։ Պետրոս Գրիգորեան (ատաղձագործ), մեռած։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը գրած է Ոստիկանութեան Նախարարութեան՝ պատրաստել ցուցակն թեթեւ յանցանքի համար բանտարկեալ անձանց։ Ասոնք ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի օրն, որ մօտեցած է։

ՔՈԼԵՐԱ. — Մայրաքաղաքիս մէջ տիրող քոլերան թէեւ անհետանալու աստիճանին հասած է, սակայն նկատելով որ եղանակն ալ գուցէ նպաստած ըլլայ և հետեւաբար կրնայ ըլլալ որ գարնան, երբ օդերը տաքնան, հիւանդութիւնը նորէն երեւան ելլէ, ուստի Վեհ. Սուլթանն Իւր հայրախնամ հոգածութեամբ հրամայած է որ բժիշկները խորհրդակցութիւն մը կատարեն այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ հիւանդութեան յառաջիկային ծագման ու տարածման առաջքն առնելու համար, և պէտք եղածն անմիջապէս ի գործ դրուի։ Չեւրինհաս իշխանութիւնը ձեռնարկած է գործադրելու կայս. սոյն Իրատէն։

ՍԸՐ ՖԻԼԻՊ ՔԸՐՐԻ. — Մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանին կինը՝ Լէտի Քըրրի՝ իր ամուսնոյն չընկերանալ ի Կ. Պոլիս։ Բազմաթիւ անձինք, որոց մէջ կը գտնուի Լոնտոնի պարսկական դեսպանը, մինչեւ կայարան [illegible] մաղթելու գացեր են դեսպանին։ Տիկին Քըրրի իր ամուսնոյն ուղեկցեր է մինչեւ Ֆօլքէսթօն։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼ.—Կայսերական Իրատէ մը հրամայած է ընդարձակել և ամբողջացնել միքրոպաղնիական աշխատանոցին շինութիւնը։ Աշխատութիւնք փութով առաջ պիտի տարուին որպէս զի Տոքթ. Նիքօլ կարենայ շարունակել իր միքրոպային քննութիւնները։

Ի ՏԱՐՏԱՆԷԼ. — Մայրաքաղաքիս ռուսական հիւպատոսարանի թարգմաններէն Պ. Պրանտ նախընթաց օր Տարտանէլ ուղեւորեցաւ տեղւոյն հիւպատոսարանի գործերն առժամապէս վարելու համար, մինչեւ որ հանգուցեալ հիւպատոսին յաջորդը ընտրուի։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ մաքսային հաշիւներու՝ ժամանակին հաշուակալութեանց Ատենին չյանձնուիլը արդիւնք է մաքսատուններու կողմէ ժամանակին հաշուեցուցակները չղրկուելուն, գրած է մաքսատանց տնօրէններուն թէ այդ մասին թերացող պաշտօնեայք պաշտօնանկ ըլլալու աստիճան պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՄԱՍՍՈՒԱՅԻ վարչութիւնը Վառնայի գիծէն զատ նոր երթեւեկութիւն մ՚ալ հաստատած է Աղեքսանդրիոյ համար։ Շոգենաւը Կ. Պոլսէն մեկնելով Սէլանիկի ու Կրէտէի ճամբով Աղեքսանդրիա պիտի երթայ և վերադարձին Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի հանդիպի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ որոշած է որ շաքարի տեղ չամիչի օշարակէ Թահան հէլվա պատրաստելու դրութիւնը մայրաքաղաքիս մէջ ալ ի գործ դրուի։ Նոյն արհեստաւորաց այս մասին հարկ եղած զեկոյցն եղած ըլլալով, արհեստաւորք որոշած են մաս առ մաս այդ կերպով հէլվա պատրաստել։ Մայրաքաղաքիս մէջ տարին 6—700,000 օխա հէլվա կսպառի, ուստի եթէ այդ քանակութեան մէկ վեցերորդը կամ մէկ եօթներորդը չամիչի օշարակով պատրաստուի և սպառի, այն պարագային մէջ ժողովուրդը պիտի վարժուի և քանակութիւնն ալ բնականաբար պիտի աւելնայ։ Հէլվաճիները տարեկան 300,000 օխայի չափ շաքար կ՚սպառեն և առաջին տարիները կարելի է որ 60—70,000 օխա օշարակի համար 150—180,000 օխա չամիչ գործածեն, որով տասը տարուան մէջ այդ քանակութիւն կը քառապատկուի։

ԹԸՆՊԷՔԻ.—Պետական խորհուրդը որոշեր է որ Թէնպէքիի ընկերութիւնը արտօնութիւն չունի դոց բաքէթով վաճառում կատարելու, որ հակառակ է իր յանձնառութեանց տետրի տրամադրութիւններուն։ Այս որոշում մատուցեր է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՇԱՔԱՐԻ գինը վրայ գրեր է Եւրոպայի մէջ։

ԿԱՐՆՈՅ նահանգին համար Նիկոմիդիոյ նաւահանգիստը գտնուած 40,000 քիլէ ցորենին կէսը Մախսուտի Գոյուէրէ շոգենաւով դէպի Տրապիզոն ճամբայ հանուած է և միւս մասն ալ Շէրէֆ Րէսան շոգենաւով պիտի փոխադրուի։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան զինուորական ատեանին նախագահ Ֆերիդ Ահմէտ Վասֆիզ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

ԿԷԼԻՊՕԼԻԻ մէջ Յովհաննէս Նահապետեան և ընկերութեան կողմէ գործարան մը հաստատուած է ձէթի և սարտելա ձուկի պատրաստութեան համար։

ԲԱՂԷՇԻ նահանգին Տէֆթէրտար Իսմայիլ Զիհնի էֆէնտիի, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, երեք ամսուան համար արձակուրդի պայմանաժամն երկարուած է։

ՊԱՖՐԱՅԷՆ կը գրեն թէ առատ ձիւն կը տեղայ եւ ձիւնին բարձրութիւնը կէս կանգունի հասած է։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ, Պէհէսնիի ու Հիւսնիմանսուրի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Ի Ղալաթիա Խավէար խանը հաստատեալ՝ տոմարեայ միջնորդ Ա. Հիլ Րիկօպլօ 6000 ոսկի բացով սնանկացեր է։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂ ՄԸ. — Երիտասարդ սուրիացի մը, հելլենական հպատակ, ուսանող Կիզէի երկրագործական վարժարանին (Գահիրէ), մէկ քանի օր առաջ գաղտաբար կը հեռանար վարժարանէն և Աղեքսանդրիա կ՚երթայ ուր կը գտնուէին իր ծնողքը։ Բայց այս վերջիններուն հետ իր յարաբերութիւնները աղէկ չըլլալով, Աթէն օթելը կ՚իջնէ։ Պանդոկապետը, որ ամբողջ օրը չի տեսներ իր յաճախորդին սենեակէն դուրս ելլելը, երիկունը վեր կ՚ելլէ հասկնալու համար թէ հիւա՞նդ էր և քանի մը պէտք ունէ՞ր։ Դուռը գոցուած էր, ոչ ոք կը պատասխանէր։ Կասկածելով, պանդոկապետն իմաց կուտայ ոստիկանութեան։ Երբ ոստիկանները գալով սենեակին դուռը կը խորտակեն, երիտասարդ ուսանողը անկողնին վրայ փռուած կը գտնեն անկենդան։ Անմիջապէս բժիշկ բերուելով՝ կը հաստատուի թէ թունաւորուած մեռած է։ Երիտասարդ անձնասպանին դիակը յունաց հիւանդանոցը կը փոխադրուի և ընտանիքին իմաց կը տրուի։

ՁՄԵՌ.—Խարբերդի և շրջակայից մէջ սաստիկ ձմեռ կ՚ընէ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար մինչեւ 13 աստիճան իջած է։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ.—Կէլիպօլուի մէջ ինֆլուէնզան ճարակած է եւ հազարէ աւելի անձեր կը տառապին, սակայն բարեբաղդաբար մահ չի պատահիր։

Տղայոց մէջ կարմրախտ երեւան ելած է, ուրկէ բաւական մահեր պատահած են։

ՄԻՏԻԼԼԻԷՆ գրած են ձեռնհաս իշխանութեան թէ, կ՚ըսէ Սաաֆէն, ձիթապտուղի տասանորդի տուրքն, որ այս տարի ուղղակի պիտի գանձուի, յուսացուած արդիւնքը չպիտի կրնայ տալ եւ մատակարարութեան մէջ գործուած անուշադրութեան իբրեւ հետեւանք՝ անցեալ տարուան գումարը չպիտի բռնէ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ առողջապահական վարչութեան ֆրանսական պատուիրակ Պ. Քամպէլլան նոյն պաշտօնով Պոլիս փոխադրուած է Տոքթ. Մահէի տեղ որ ի մօտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ՏԻԱՐԲԷՔԻՐԻ հայ հռոմէականաց առաջնորդ Թերզեան եպիսկոպոս մեռեր է։

ԻԶՄԻՐԻ երեւելիներէն Սալէհլիզատէ Հաճի Ահմէտ էֆէնտի, որ մեռաւ վերջերս, 300,000 ոսկւոյ հարստութիւն մը թողեր է։ Իր սեփականութիւնն եղող Քիւչիւք-Սալէհլիզատէ խանը կտակած է Իզմիրի օսմանեան հիւանդանոցին, ինչպէս նաեւ հարկ եղած գումարը՝ մզկիթ մը, դպրոցի մը ու մէտրէսէի մը կառուցման համար, իր ուրիշ մէկ ստացուածքին՝ Պէօյիւք-Սալէհլիզատէ խանի բակին մէջ։ Այս շէնքերուն տարեկան ծախքն ապահովուած է Ահմէտ էֆէնտիի թողած հասոյթներովը։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Առջի օրը Մաքրիգիւղի շրջակայքը Խաղնէտար Չիֆթլիկի մօտ գտնուած գետակէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ, որ կիլրուածով ջուրն ինկած ու խեղդուած էր։

ՓԻՂԻ ՄԸ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Կը յիշե՞ք այն մեծապանծուած մսակոյտը զոր Մոնթէնեկրօ ի ցոյց դրաւ իր գազանեղին մէջ ի Շիշլի, Պապան, հսկայաւոր փիղը, որ իր անհեթեթ կերպարանքովն այնքան հաճոյք պատճառեց աչքերու, իսկ այնքան տհաճութիւն ռնգունքներու։ Արդ, քաջ Պապան, որ այնքան բարի էր ու հեզաբարոյ, ծեր Պապան ի՞նչ կը յուսաք որ ըրած ըլլայ. այնպիսի բան մը որ եթէ Մոնթէնեկրօ անգամ մըն ալ սխալելով Պոլիս բերէ իր գազաններու ջոկը, ամենուն չպիտի ուզէք բարեխօսել Պապանին մօտենալ. Պապան մարդասպանութիւն ըրաւ Աթէնքի մէջ, ուր կը գտնուի այս պահուս։ Ատաղձագործ մը, որ ամենեւին միտքէն չէր անցըներ անշուշտ թէ ամեն բան չափ ու սահման ունի, նոյն իսկ փիղի մը համբերութիւնը — վասնզի փիղին համբերութիւնը իր զանգուածին չափ խոշոր է —, ատաղձագործ մը անհամ անլի կատակներ կընէ Պապանին. սա իր մռուլտուքներովը տրտունջ կը յայտնէ. մարդը, յամառ, կը շարունակէ իր կատակները, մինչեւ որ վերջապէս Պապան իր հաստ պատիճովը կը բռնէ ատաղձագործը և կը խորտակէ անոր կողերը։ Մահը անմիջական կ՚ըլլայ։

ՄԱՆԱՍՏԻՐԻ Կէօրիճէ գաւառին մէջ յունուար 23ին երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ մայրաքաղաքս բերուած են Մավզէրեան հրացանի յատուկ երկու հազար սնտուկ փամփուշտներ։

ՍԱՈՒՃԱՊՈՒԼԱՔԻ օսմանեան հիւպատոս գեր-հազարապետ Քեմալ պէյ հիւանդացած ըլլալով մայրաքաղաքս եկած է իր անձը դարմանելու համար։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ կուսակալին կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ մուրացկանները մաս առ մաս ժողվել սկսած են։ Ասոնցմէ անոնք որք խեղանդամ են, թաղապետութեան կողմէ յատկացուած տեղերը կը ղրկուին. իսկ անոնք որք ողջ առողջ են և ծուլութենէ մղուած կը մուրան, իրենց տեղերը կը դարձուին։

ԴԱՏԱՐԱՆԱՑ ԱՌՋԵՒ.—Վճռաբեկ ատեանն օրինական ինչ ինչ պատճառներու համար բեկած էր Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Եուսուֆ անուն գործաւոր մը՝ իրեն արհեստակից Բիրամ Մէհմէտն սպաննած ըլլալուն համար տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։ Եղեռնադատ ատեանն երեք կրկին անգամ զբաղեցաւ այդ դատով և հաստատեց իր նախորդ որոշումը։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղը երէկ վաւերացուց պատժական դատարանի մէկ որոշումն, որով Գրիգոր անուն մարդ մը՝ Սօֆի անուն կնոջ մը ապարանջանը գողցած և Պոլսոյ ապահովութեան սնտուկին մէջ աւանդ թողած ըլլալուն համար, դատապարտուած էր երեք ամսուան բանտարկութեան և ապարանջանի գնոյն հատուցման։

—Բերայի պատժական ատեանն երէկ դատեց Սրապ, Եօժէֆ ու Խաչիկ անուն անձերն որք Ֆընտըքլըի բաղնիքի սպասաւորներէն Գրիգորի ութսուն ոսկին գողցած էին։ Ասոնցմէ Սրապ ի բացակայութեան դատուելով դատապարտուեցաւ եօթը ամսուան բանտարկութեան, Խաչիկ՝ վեց ամսուան և Եօժէֆ՝ չորս ամսուան ու տարի մը ոստիկանական հսկողութեան տակ մնալու։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չիկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պաուի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել եղերուն և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու եւ այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ՚ապահովեն։
Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաուի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։
Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։
927 12

ԱԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ
Թէնպէքիի բրիօրիթէ 4 առ 100 օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1894 փետրուար 1/13ի կտրոնը այս թուականէն սկսեալ պիտի վճարուի թուագրեալ պորտըրոններուն հետ, Օսմ. կայս. Պանքային կողմէ, Պոլիս, Թարաքճըլար փողոց, թիւ 15, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէսօրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2ու կէս յետ միջօրէի (Ը. Ե.)։
Ներկայացուած կտրոններուն փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի՝ հանուէն 10 օր ետքը վճարելի ընկալագիր մը։
Կ. Պոլիս 1 փետր. 94 2—6

Հայ. Գաղ. Տաճկ. լեզուաց հմուտ և Տոմարակալութեան փորձառու երիտասարդ մը պատրաստ է վաճառատան մը մէջ պաշտօն ստանձնել։ Լաւ յանձնարարականներով երաշխաւորեալ
Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։
964 2—4

ՍԻԿԱՌԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ
Սեփհականութիւն Ազգ. Ս. Փ. Հիւանդանոցի
Հոգաբարձութիւնս հրապարակ հանեց ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի, սիկառի ընտիր թուղթեր, որոցմէ տարակոյս չկայ բնաւ որ ամենէն դժուարահաճ ծխողներն իսկ գոհ պիտի լինին, իրենց դրամին ծախուն և իր 8—900 պատսպարեալներ օգնելու գոհունակութիւնն եւս վայելելով։
Դժուար է գտնել աւելեց զատ միջոց մը որով մարդ թէ օգնէ և թէ մանաւանդ օգտուի, նուիրապէս և ֆիզիքապէս, վասնզի Ազգ. Հիւանդանոցի սեփհական սիկառի թուղթը բացարձակապէս
Լաւագոյն թուղթն է
Աժանագոյն թուղթն է
Օգտակարագոյն թուղթն է
Կը գտնուի ամեն գլխաւոր ծխավաճառաց քով։ Ամէն տուփն և ամեն պրակ Հոգաբարձութեան կնիքը կը կրէ։ (ԿՆԻՔ)

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 6 Փետր.—Պ. Քառնօ աղէկցաւ։ Նախագահեց նախարարաց խորհրդին։

ՓԷՇԹԱ.—Երեսփ. ժողովն ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց քաղաքային ամուսնութեան օրինագծին վրայ տեղեկագիրն, առանց այն նախաքննութեան զոր կ՚առաջարկէր ընդդիմադիր կուսակցութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռուսիոյ և Գերմանիոյ առեւտրական դաշնագրին այն մասն որ ներածման մաքսերուն կը վերաբերի՝ արդէն ընդունուած է։ 1891ի մաքսերը մեծ մասամբ կը զեղչէ։

ԳԱՀԻՐԷ.—Պատերազմական նախարարութեան նախորդ խորհրդական Մահէր Փաշա պետական կալուածոց վարչութեան խորհրդական կարգեցաւ և Օսմանիէ պատուանշանին Բ. կարգն ստացաւ։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 26 Յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 5/8
3 » Փարիզի		22 80

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		25 25½
Բերայի մէջ	»	— —
Ղալաթիոյ բացուելուն	»	25 29½
Կէս օրին		25 29
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն	Ա. Սէրի	57 25
»	Բ. »	35 50
»	Գ. »	27 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Օսմնլը Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18 18
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310
Րումելիի երկաթուղի	ֆր.	106 75
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 10
Րմբէքիէ	»	90
Քրիմիզ	»	51 15
Իւզլըք Մէճիտիէ	»	8 52
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	108 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 6 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 10
» » Նոր 3 ½ %	104 65
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	23 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	493 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան երկաթուղի	107 87
» Րէժիի բաժնեթուղթը	409 37
Պանք Օթօման	606 56
Քրէտի Լիօնէ	776 25
Իտալական Ռանթ 5 %	74 20
Եգիպտական միացեալ	63 18
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 195
Օսմանիէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	433 12

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Փետրվար

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 18
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 12
» » » Ա.	57 25
» » » Բ.	35 75
» » » Գ.	24 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	102 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	100
Պանք Օթօման	14 18
Այտընի երկաթուղի	14 —
Կասաբայի երկաթուղի	14 50
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	101 87
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. [illegible])	103 50
Հելլենական 5 %	30 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Փետրվար

Օսմանեան երկաթուղի	96 70
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 345
» Փարիզի »	80 90

ՎԻԵՆՆԱ, 5 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 05
» Փարիզի »	49 95
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթը	205 —
» երկաթուղի	58 40

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Եւդոկիայէն Խմբագրութեանս ուղղուած է հետեւեալ նամակը որ ամուսնական խնդրոյ մը վրայ կը խօսի և Ազգ. Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կը հայցէ.

Անցեալ դեկտեմբերին Կ. Պոլսոյ հայ լրագիրներու ազգային լրոց շարքին մէջ երեւցած այն լուրը, և անկից ետք՝ Պատրիարքարանէն տեղւոյս առաջնորդարանը հասած այն պաշտօնագիրը՝ որով կը ծանուցանէր առաջնորդական փոխանորդ Հալաճեան Տ. Յովսէփ Հօր պաշտօնանկութիւնը ամուսնական խնդրոյ մը առթիւ, խորին ցաւ պատճառեց այստեղ։

Տ. Յովսէփ հայրը ուսեալ և բանիմաց եկեղեցական մը ըլլալով՝ տեղւոյս ազգայնոց ինչպէս նաեւ—եթէ չենք սխալիր—կեդրոնական կրօնական ժողովոյ ալ իր բազմամեայ պաշտօնավարութեամբ շատոնց ի վեր վստահութիւնը գրաւած և մանաւանդ ներկայի մէջ պաշտօնի վրայ եղող նոյնքան բանգէտ և կարող գաւառական վարչութեան մը օժանդակութեամբը՝ վիճակային գործերն առաջնորդի մը պակասը անզգալի ընելու չափ բաւական տնօրինութեան ճամբու մէջ պահած ըլլալով, ոչ ոք կը սպասէր այսպիսի տնօրինութեան մը։

Այն ամուսնական խնդիրը որ լրագրական չոր ու ցամաք լուրով մը կ՚ակնարկուէր, իբր պատճառ Տ. Յովսէփ Հօր պաշտօնանկութեան, իր մէջ կը պարունակէ ցաւալի պատմութիւն մը, մէն ամուսնական այն գայթակղելի առամներէն զոր ճարտար վիպասանի մը գրիչը միայն կրնայ առանց վարանելու պատմել իր իրական գոյներովը։

Բնիկ Եւդոկիացի արհեստաւոր մը, Գապասաքալեան Գէորգ անուն, ասկէ 20—21 տարի առաջ դժբաղդութիւն կ՚ունենայ ամուսնանալու Եղիսաբեթ անուն աղջկան մը հետ, հրեշտակի երեւոյթով հրէշուհի մը, որ առաջին օրէն կարգ մը մեղապարտ յարաբերութիւններ ունենալով, քիչ ատենէն գրեթէ հասարակաց կին մը դարձած կը թողու ամուսնական յարկը, և անկէ ի վեր նոյն ցոփ կեանքը շարունակելով՝ մի քանի տարիներ առաջ կը հեռանայ քաղաքէս, և կ՚իմացուի թէ հիմա Կ. Պոլսոյ հասարակաց տուներէ մէն ինկած է։

Անոնք որ ամուսնացած են, անոնք միայն կրնան զգալ իրենց երակներուն մէջ այն բուռն եռեւեփն ու կրակը, զոր ամուսնական անհաւատարմութիւնը կը բորբոքէ, և կրնան երեւակայել այն դառն յուսահատութիւնը որուն կ՚են-

Թարկի չարաչար խաբուող այդ հէք Գապասաքալեանը, որ քանի երկար տարիներ կը համբերէ, կատարելապէս ժուժկալ և համեստ կեանք մը անցունելով սակայն, և կ'երեւի թէ այդ ժամանակամիջոցին մէջ իրարու յաջորդող մի քանի առաջնորդներուն ապարդիւն դիմումներ ընելէ յետոյ վերստին ամուսնութեան հրաման խնդրելու համար, շուրջ վեց ամիս առաջ ալ հուսկ կը դիմէ ներկայ գաւառական կրօն. ժողովոյն, խումբ մը հայերու հետ միասին, որք կը խնդրէին արտօնել յիշեալ Գապասաքալեանի վերստին ամուսնութիւնը, հակառակ պարագայի մէջ խմբովին կրօնափոխութեան դիմելու սպառնալեօք։

Ասոր վրայ տեղւոյս Կրօն. ժողովը խնդիրը կը տեղեկագրէ յԱզգ. Պատրիարքարան, որ ի պատասխանի՝ ապահարզան խնդրող ամուսնոյն իր կնոջ անկման շարժառիթ մը տուած չըլլալուն և ժուժկալ ու բարեպաշտ կեանք մը վարած ըլլալու մասին գրաւոր վկայութիւններ կը խնդրէ, թէ՛ առաջնորդարանի և թէ Գապասաքալեանի արհեստակիցներու և ծանօթներու կողմէ, յայտնելով որ եթէ այս վկայութիւնները նպաստաւոր ըլլան՝ խնդրոյն վերջնական լուծման պիտի նպաստեն։

Պահանջուած վկայագրերը կը ղրկուին յԱզգ. Պատրիարքարան այս մասին ըլլալիք տնօրինութեան փութացումը խնդրելով, վասն զի Գապասաքալեան և համախոհք այլ եւս չէին ուզեր համբերել. բայց ըստ որում Պատրիարքարանէ անհամբեր սպասուած պատասխանը կ'ուշանար, և միւս կողմէ կրօնափոխութեան յայտնի դիտումներ զգալի կ'ըլլային, և նկատելով որ Ազգ. Պատրիարքարանի վերոյիշեալ պաշտօնագրոյն իմաստէն այնպէս կրնար հետեւցուիլ թէ խնդրոյն նպաստաւոր որոշումը կախում պիտի ունենայ պահանջուած նպաստաւոր վկայագրերէն որք արդէն յղուած էին, ուստի գաւառական վարչութեան խառն ժողովը խնդրոյն երկարաձգման պատճառելիք հետեւանքին առաջքը առնելու միտմամբ՝ իբր բացառիկ տնօրինութիւն կ'արտօնէ Գապասաքալեանի ամուսնութիւնը, և վստահ ըլլալով թէ Պատրիարքարանէ գալիք պատասխանն ալ նոյնը պիտի հաստատէ, իր նախագահին ստորագրութեան տակ յատուկ պաշտօնագրով կ'իմացնէ իր այս որոշումը Ազգ. Պատրիարքարանի, միեւնոյն ատեն ներողութիւն խնդրելով կեդրոնի տնօրինութիւնը կանխած ըլլալուն համար։

Ահա այս եղած է շարժառիթ Տ. Յովսէփ քահանայի պաշտօնազրկութեան և փիլոնազրկութեան միանգամայն։

Ըստ որում Տ. Յովսէփ հայր ինքնաբերաբար ըրած չէ այս տնօրինութիւնը, այլ համահաճութեամբ գաւառական խառն ժողովոյ, կը կարծենք թէ անոր պատասխանատուութիւնը կը վերաբերի իր պաշտօնին միայն և ոչ իր անձին կամ կարգին. հետեւաբար կեդրոնին տնօրինութիւնը բանաւոր կը նկատուի յիշեալին փոխ-առաջնորդութենէ պաշտօնանկութեան մասին, և կը սիրենք կարծել որ փիլոնազրկութեան տնօրինութիւնը թիւրիմացութեան մը արդիւնք եղած ըլլայ և քիչ ատենէն արժանանայ ներողամտութեան։

* * *

Վերոյիշեալ դէպքն ընդհանուր խորհրդածութեանց տեղի կուտայ խորհող մտքերու. կրնայ մտածուիլ թէ քանի որ մենք հայերս ամուսնական օրէնք մը չունինք, և քանի որ Ս. Աւետարանին՝ ապահարզանի նկատմամբ պարունակած տրամադրութիւնը, ինչ կերպով ալ մեկնուի, կրնայ միշտ մակաբերուիլ թէ ծանօթ պատճառաւ մը միայն արձակումը ներելի է, ուրեմն մեր եկեղեցին և մեր կրօնական իշխանութիւններն ի՞նչ ուղղութիւն բռնելու են այս մասին։ Քանի որ մեր եկեղեցական բարձրագոյն իշխանութեան՝ Էջմիածնի Ս. Սինոդին կողմէ կ'արտօնուին այլ և այլ պատճառներով նորոգ ամուսնութիւններ, արդեօք Պատրիարքարանն եւս չի՞ կրնար արտօնել ստիպողական և արդարանալի պարագայներու մէջ, որպիսի է նորոգ ամուսնութիւնն Գապասաքալեանի մը որուն քսան տարիներ քաշած տառապանքը և կրած զրկանքները՝ ամէն խիղճ և օրէնք կրնայ թոյլատրել որ սփոփէ նոր ամուսնութեամբ մը։

Իսկ մասնաւորապէս այս դէպքի առթիւ կրնայ խորհուիլ թէ ուրիշ գաւառներու մէջ ալ տեսնուած են օրինակներ որ տեղւոյն Առաջնորդներն ու կրօն. ժողովները խիստ հարկեցուցիչ պարագայներու մէջ ստիպուած են արտօնել նորոգ ամուսնութիւններ՝ իբր բացառութիւն միայն,—որու սակայն պատշաճ սահմանով մեր մէջ կանոն մը դառնալու մաղթողներէն ենք։

* * *

Ազգ. Պատրիարքարանէ կը հարցուի եղեր նաեւ թէ ո՛վ տնօրինած է որ պսակը կիրակի օրեր կը կատարուի հոս, հակառակ հայ եկեղեցւոյ հնաւանդ օրինաց։

Այդ սխալը 15—20 տարիներէ ի վեր կը շարունակուէր հոս առաջնորդներու և պատրիարքական փոխանորդներու օրօք իսկ, և զայն ուղղած ըլլալու նախաձեռնութիւնը կը վերաբերի ներկայ գաւառական վարչութեան, որ տակաւին Ազգ. Պատրիարքարանէ այդ հարցումը չեղած՝ երկու ամիս առաջ հարսանեկան բարեկարգութեան հրահանգով մը տնօրինեց որ պսակը յետ այսորիկ երկուշաբթի օրեր կատարուի, ըստ մեր եկեղեցւոյ օրինաց։ Նոյն հանրօգուտ հրահանգով հարսանեկան կարգ մը անպէտ, խճողեալ և բազմածախս սովորութիւններ արգիլուեցան, որք, ինչպէս ամեն գաւառներու մէջ՝ նոյնպէս և հոս դարերէ ի վեր կը շարունակուէին։

* * *

Եւդոկիա, 16 Յունուար 1894

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Արդիւնք շերամաբուծական մրցման ի Պիլէճիկ 1893ին

Շերամաբուծական մրցման կանոնագրին Զ. յօդուածին համեմատ, Հանրային Պարտուց վարչութիւնը կը հրատարակէ այսօր հետեւեալ տեղեկագիրը կեդրոնական քննիչ մասնախումբին՝ կազմուած ի Պիլէճիկ, որ կը պարունակէ մրցման արդիւնքը, որուն հետեւանօք մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցաւ 1893 դեկտ. 2ին, Պիլէճիկի կառավարական պաշտօնատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Էրթօղրուլ գաւառակի կառավարիչ Հասան Րիզա պէյի եւ ի ներկայութեան Պ. Նոպլէի, պատուիրակ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան։

Ստորագրեալներս, անդամք շերամաբուծական դեր-յանձնաժողովոյ՝ առաջին անգամ կազմուած, կայս. Իրատէով, ի Պիլէճիկ վերջին տարեշրջանի միջոցին (1309-1893), մեր կատարած քննութիւններուն հետեւանօք 15 մրցակիցներու շերամատանց մէջ, քննիչ-մասնախումբին կը ներկայացնենք վարձքի արժանի շերամաբոյծներու անունները պարունակող ցուցակն։

Պրուսայի երկրագործական և հանրօգուտ շինութեանց խորհրդականը

Երկրագործական մասնագէտ խորհրդական և տնօրէն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին
ԳԷՈՐԳ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Պրուսայի կրթական տնօրէնը որ Կ. Պոլիս կը գտնուի

Պիլէճիկի հանրային պարտուց տնօրէնը
ԱՀՄԷՏ ԹԷՎՖԻՔ

Էրթօղրուլ գաւառակի
Իտարէի ժողովին անդամ
ՀԱՃԻ ՄԿՐՏԻՉ

Մենք, անդամք կայս. Իրատէով կազմուած շերամաբուծական մրցման քննիչ յանձնաժողովոյ, տեսնելով դեր-յանձնաժողովոյ վերոյիշեալ տեղեկագիրը, կը հաւանինք իր առաջարկութիւններուն եւ կը բաշխենք մասնաւոր կանոնագրին նախատեսած մրցանակները։

Նախագահ յանձնախմբին, Էրթօղրուլի կառավարիչ
ՀԱՍԱՆ ՐԻԶԱ

Անդամ, պատուիրակ Օսմ. Հանրային պարտուց
Ա. ՆՈՊԼԷ

Անդամ
Նահանգին երկրագործական և հանրօգուտ շինութեան խորհրդականը որ Պրուսա կը գտնուի

Անդամ
Երկրագործական մասնագէտ խորհրդական. տնօրէն շերամաբուծական վարժարանին Պրուսայի
ԳԷՈՐԳ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Անդամ
Պրուսայի կրթական տնօրէնը որ Կ. Պոլիս կը գտնուի

Անդամ
Օսմ. Հանրային պարտուց տեսուչն ի Պիլէճիկ
ԱՀՄԷՏ ԹԷՎՖԻՔ

Անդամ
Էրթօղրուլ գաւառակի
Իտարէի ժողովին անդամ
ՀԱՃԻ ՄԿՐՏԻՉ

Այս տեղեկագրէն կը հետեւի թէ,

1. Այս մրցման մասնակցող երկու կարգ 15 շերամաբոյծներէ 7ը միայն վարձատրուած են ըստ մասնաւոր կանոնագրի։

2. Սոյն կանոնագրին Գ. յօդուածին համեմատ՝ արտասովոր պարգեւը, գեղարուեստից շքադրամ, չէ տրուած, ի չգոյէ այս պարգեւին արժանի պսակաւորի։

3. Առաջին կարգին մէջ, 1200 ղրուշնոց երկու մանրադէտներ շնորհուեցան Քէրովբէ Եալրուեանի և իր ընկերոջ Մաւրիտիի, ու Էվանկէլօս Պալապանիտիի։

2800 ղրուշի գումար մը բաժնուեցաւ այս երկու պսակաւորներու միջեւ։

4. Երկրորդ կարգին առաջին պարգեւը 500 ղրշնոց մանրադէտ մը, շնորհուեցաւ Պ. Յակոբ Անդրէասեանի. իւրաքանչիւրը 400 ղրուշնոց ուրիշ չորս մանրադէտներ շնորհուեցան Պ. Պ. Սոկրատի եւ իր ընկեր Հանդրուլոսի, Սթավրօ Այվազօղլուի, Անդրանիկեանի եւ իր ընկեր Սիսակ Տաթեւացիի, եւ Տիգրան Սէֆէրշահի։

7200 ղրուշի գումար մը բաժնուեցաւ այս հինգ անձերուն։

5. Քննիչ յանձնաժողովը՝ բաժնելու համար իր տրամադրութեան տակ դրուած 10,000 ղրուշի գումարը, իրեն հիմ բռնած էր իւրաքանչիւր երկու քիլօ թարմ խոզակէն ելած եւ հիւսարան յանձնուած մետաքսին քանակութիւնը մրցակից շերամատան մէջ։

Ընդհ. տնօրէնութիւնը նոր ազդով մը պիտի ծանուցանէ Թուրքիոյ շերամաբոյծներուն՝ այն տեղերն ուր տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ տարեշրջանին (1310-1894) շերամաբուծական մրցումները։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Օսմ. Հանրային Պարտուց

22 Յունուար 94

ՈՒՇ ՄՆԱՑԱԾ

ՆՈՐԱՎԷՊ)

Կեանքիս մէջ ունեցած զարմանքներուս էն մեծն էր այն զոր Արթաքի աղային ամուսնութեան լուրը ունեցայ։ Այդ լուրն անոր համար այնքան մեծ զարմանք մը առթեց ինծ, որովհետեւ Արթաքի աղան՝ ա՛լ վաթսունին մօտեցած էր տարիքով և երեւոյթով եօթանասունն իսկ անցած, և ասկէ զատ, այն կինն, որուն հետ ամուսնացեր էր, ա՛լ պառաւ մըն էր քթան մազերով և չորցած այտերով։ Երկու աշնանավերջերու ամուսնութիւն ասիկա, որ, խոստովանեցէք թէ, ամէն մարդու տրուած չէ իմանալ։ Արդ, բնական ըլլալով զարմանքս, բնական էր նաեւ որ, նոյն իսկ իրմէ իմանայի՝ թելադրիչ պատճառն իր այս ընթացքին, զոր շատեր սկսած էին այպանելի գտնել, այն յանցանքով միայն որ ո՛ւշ էր մնացած։ Եւ կրնայի ալ գոհացնել հետաքրքրութիւնս, քանի որ իրեն նկատմամբ ունեցած սիրազեղ յարգանքս՝ բարեկամական մասնաւոր համակրանք մը ծնուցած էր իր մէջ՝ ինծ համար. բան մը սակայն, անցողաբար, որ չեմ գիտեր ինչո՞ւ չէր կրցեր զօրել իր հարսնիքին զիս հրաւիրելու, ինչ որ բաւական վիշտ առթեց ինծ, հակառակ իմանալուս թէ, աշխարհիս ամենէն պարզ հարսնիքներէն մէկն է եղեր զոր կատարեր է՝ իր թաղին եկեղեցւոյն մէջ երեք հոգիի ներկայութեան, քահանան, լուսարարը և կնքահայրը. տխուր հարսնիք մը, յուղարկաւորութենէ մը աւելի տխո՛ւր, պսակն օրհնող քահանային բառով։

* * *

Քովէ քով էին Արթաքի աղային հօրը եւ Քրիս աղային տուները։ Առջինը ոսկերիչ էր և վերջինը՝ սեղանաւոր, հետեւաբար երկուքն ալ բարեկեցիկ ընտանիքներ այն թուականին, երբ Արթաքի 12 տարու էր, էն պզտիկն իր հօր հինգ զաւկներուն եւ մէկ հատիկ ալ մանչը, եւ Վարդուհի 10 տարու, Քրիս աղային երեք աղջիկներուն փոքրը, անոյշ նայուածքով կարճազգեստ խարտեաշ մը սիրուն, գոլորիկ, վարդագոյն դիմագծերով։

Այս երկու տուներուն եօթն աղջիկները և մէկ մանչը, թխորակ մանչ մը, ածուխի պէս սեւ աչքերով ու յօնքերով, կայտառ, և գեղեցկութեան մօտեցող սիրունութեամբ մը իր այտերը լեցուն. ամառ իրիկունները, դպրոցէ վերադարձին, պարտէզը կը ժողվուէին, որ երկու տուներուն ալ հասարակ էր, և հո՛ն, ծառերու տակ, կանանչ խոտին վրայ, կամ ձմեռ գիշերները՝ երկու ընտանիքներու իրարու այցելած պահուն՝ սենեկին անկիւնը, իրենց ծնողքէն հեռու, տղու այն հազար ու մէկ խաղերը կը ստեղծէին, զուարթ, անգիտակ, խօլ պոռչտուքներով լեցուն այնքան, որքան անիմաստ անոնք իրենց կազմութեամբն և անանուն։

Երկնքի տակ գտնուած, ամենէն անբիծ, ամենէն ճշմարիտ և ամենէն ալ երջանիկ վիճակը սակայն տղիկայ, որուն մէջ անմեղութիւնը զուարթութիւնը կը համբուրէ և տգիտութիւնը երանութենէն կը գրկուի։

Արթաքի, իր խաղերուն մէջ և ամեն առթի ալ մէջ շնորհալից և գորովալից հակում մը ունէր մասնաւորապէս Վարդուհիի նկատմամբ, որ յաճախ նախանձ կ'առթէր միւսներուն, մանաւանդ այն ատեններն, երբ, չեմ գիտեր տղայական ինչ զիջողութիւններ կ'ընէր անոր և զայն կը պաշտպանէր փոքրիկ անիրաւութիւններու դէմ, որոնք իրենց խաղերէն ծնունդ կ'առնէին։ Ու այս համակրումը կը փոխադարձուէր՝ Վարդուհիի պզտիկ մօր մը գուրգուրանքովը և Արթաքիի՝ եղբօր մը լուրջ պաշտպանողական գորովովը։ Իրենց այս համակրումը, այս սէրը տղու, տարտամ, անսահման և անգոյն, հրանալի փափկութիւն մը ունէր, անգիտութեան փափկութիւնը և սրբութեան ալ փափկութիւնը։

Կը շարունակէին ամենքն ալ իրենց մանկական յարատեւ խաղերը՝ առանց վերջաբանի. վազվզուքները՝ անկանոն եւ փոփոխական, խնդալները անվերջ, ոչինչ ունենալով իբր մտածում բայց միայն իրենց խաղերուն տկար հանգոյցները, և իբր զգացում՝ զուարթութիւնը միշտ, անսահման և աննկարագրելի։

* * *

Եւ ահա օր մը, այս բարի պզտիկները դադրեցան ա՛լ իրարու հետ խաղալէ։

Արթաքիի հօր գործերը ձախորդ էին գացած, խանութը գոցեր էր և տունը ստիպուեր էր փոխել։ Արթաքիենք, հեռաւոր թաղի մը մէջ, պզտիկ տուն մը վարձեցին, երկու սենեակով, ուր շա՛տ դժուարութեամբ կրցաւ հայրն իր ընտանիքն ապրեցնել։

Արթաքի եւ Վարդուհի բաւական ատեն չը տեսան զիրար. օր մը, երեք տարի վերջ իրենց բաժանումէն, Արթաքի փողոցը հանդիպեցաւ Վարդուհիին՝ մօրը հետ կառքի մը մէջ նստած սեւերով, ձմեռուան անհանդուրժելի ցխոտ օրերէն մէկն էր այն օրը ու ցուրտ ալ, հազիւ կրցաւ նշմարել, կառքին ապակիներուն ետեւէն անոր ըղձալի դէմքը, ու Վարդուհի չը նայեցաւ իրեն։ Ու աղէկ որ չը նայեցաւ, պատառոտած կօշիկ մը հագած էր ինք ու պատռտած ալ բաճկոնակ մը՝ ցուրտին դէմ անպատսպար, ինչպէս և գետինը լողացող ցեխի դէմ. կասկարմիր կտրեցաւ Արթաքի, երբ Վարդուհին՝ սրարշաւ վազող կառքին մէջ նշմարելէն վերջ՝ իր վրայ նայեցաւ. աղքատի մը կերպարանքն ունէր, ամբողջ ցեխին մէջ թաթխուած, ու զարմացաւ որ մինչեւ այն ատեն չէր կրցեր նշմարել իր անհունօրէն խեղճ անտանելի կերպարանքը, մինչեւ այն ատեն կօշիկներուն ծակերէն ներս անցնող ցեխոտ պաղ ջուրին ցուրտ տպաւորութենէն միայն տժգոհ էր, հիմայ, իր վրայ եղած ամեն բանէն ալ տժգոհ մնաց, ու երբ կը խորհէր թէ՝ Վարդուհին զինքը այս վիճակին մէջ տեսած կրնա՞յ ըլլալ, ինքզինքը կտոր կտոր խածնելը, խեղդելը մեռցնելը կուզար։

Այն օրուընէ ո՛րչափ տպաւորուեցաւ Վարդուհիի դէմքը իր պատանիի անփորձ մտքին մէջ, այն օրուընէ, լուրջ տառապանք մը իր զաւէր, փշալից բոյնը դրաւ իր ճղճիմ եւ փափուկ սրտին խորը։

* * *

Այն տարին, Արթաքի Թողուց դպրոցն, ուր, բաւական կարդալ, գրել եւ հաշուել սորված էր, ու մտաւ խանութպանի մը քով։

Այն միակ մտածումը, զոր ունեցաւ գործի սկսելուն, դրամ շահելուն առջի օրէն, ձեռք մը շնորհքով զգեստ ունենալն էր։ Այս մտածումը, հէք տղուն համար, իտէալ մը եղաւ ճիշդ երեք տարի, իտէ՛ալ մը, որուն ձգտեցաւ իր զգացումներուն իր եռանդին, իր էութեան ամբողջ թափովը։ Միշտ նոյն մտածումն էր որ իր միտքը կը ճնշէր ինչպէս մամուլը երկաթի ձողը. ամեն առաւօտ, երբ շուկային դրան բացուելուն կը սպասէր, ամառները՝ քրտնած եւ շնչասպառ՝ Մահմուտ-Փաշային ցից զառիվերին վերելքովը, եւ ձմեռները՝ բարակ, մաշած բալթոյի մը ծուէններուն մէջ ցրտասարսուռ։

Այդ երեք տարիներուն մէջ մեռած էր իր հայրը, ու իրեն մնացեր էին մայրն ու երկու քոյրերը, ամենաողորմելի աղքատ վիճակով մը։ Ամբողջ վաստակը, նիհար ու աննշան, տուն կը տանէր, իրեն էն անհրաժեշտ ծախքերուն համար իսկ խիստ անբաւական մաս մը պահելով քովը որով չէր կրցեր երբեք ամբողջ ձեռք մը զգեստ ունենալ։

Երեք տարի վերջ Արթաքին իր վարպետը փոխեց, թէպէտ ճիշդն այն է թէ՝ վարպետն էր որ իր աշակերտը փոխեց, անտանելի, ռամիկ, խանութպանի տիպար մը բարկութեան և ծայրագոյն անգթութեան վայրկեանի մը մէջ ճամբեց քովէն Արթաքին, որուն միակ յանցանքն այն էր որ խանութը մնացած էր վարպետին առջի օրը նոր կարկտել տուած կօշիկները, զորս պարտաւոր էր, գիշերը, անոր տունը տանիլ։ Արթաքիին այս հրաժարումը նպաստաւոր եղաւ սակայն իրեն. ուրիշ խանութպանի մը քով մտաւ, որմէ, առջի անգամէն ըլլալով, շաբաթական 50 ղրուշ. շահիլ սկսաւ։

Անչափ էր Արթաքիին ցնծութիւնը։

Այն օրուան գիշերը, իր տան դրացիներ, առաջին անգամն ըլլալով, անոր քահքահները ու քոյրերուն հետ զուարթ կատակներ ընելը իմացան, և բոլոր ատոնք նոյն շաբթուան վերջին օրուան գիշերն ալ իմացուեցան, աւելի բուռն և աւելի խանդալից, ու հետեւեալ առաւօտ դրանն առջեւ նշմարեցին—միշտ դրացիները—պխտակի բազմաթիւ խճճապներ, ցիր ու ցան, տժգոյն դեղին երեսով և մանիշակագոյն կարմրորակ խառաչով։ Ա՛լ հաստատապէս մտադրեց, ինչ որ ալ ըլլար, քիչ մը դրամ պիտի աւելցնէր և ձեռք մը զգեստ պիտի գնէր։ Եւ արդարեւ, նոյն տարուան Զատկին, 120 ղրշ.ով ձեռք մը բաց մոխրագոյն զգեստ գնեց Մահմուտ-Փաշայի այն մեծ խանութներէն մէկէն, որոնց լայն ցուցափեղկերուն մէջ, մեղկօրէն ու անտարբեր շարուած զգեստները ընդերկար զինքը տառապեցուցեր էին անիրականացած ըղձանքի մը սուր փուշերովը ճանկռտելով իր թարմ գոյութիւնը։

Զատկին առաւօտ, հագուած սքուած, երբ Ֆէսը կաղապարել տալէ յետոյ, Ֆէսճիին խանութին մէջ կախուած լայնշի հայելիին մէջ նայեցաւ, ուր իր մարմինը գրեթէ ամբողջ կը պատկերանար, սքանչացաւ ինքն իր վրայ. ածիլուած — վասն զի ա՛լ սկսեր էր ածիլուիլ— տժգոյն դէմք մը, որուն վրայ քիչ մը վարդի գոյն էր ցանցնած՝ նոր լաթերուն առթած ուրախութիւնը, Ֆէսը քիչ մը քովէն հակած, որուն եզերքը՝ թուխ ու անբիծ ճակատը վայելչօրէն կ'ընդգրկէր, յետոյ ժաքէթը վերէն վար կոճկուած, առանց փոթի, ու շապիկը՝ վարդագոյն պասմայէ... է՛հ, չէ՛, իրաւ որ շատ բարեձեւ երիտասարդ մըն էր եղեր, գեղեցիկ ա՛լ, ա՛լ հիմա տեսնել կուզէր Վարդուհին, չը պիտի ամչնար իր երեւոյթէն, որ նոյն իսկ կը հպարտացնէր զինքը։

Նոյն օրը և յաջորդ օրը, փողոցը գացած ատեն, խանութներուն փայլուն ցուցափեղկերուն մէջ շեղակի նայուածք մը կուղղէր իր պատկերը տեսնելու համար, ու անձնասէրի անմեղ ուրախութեամբ մը կը լեցուէր իր սիրտը. ու ա՛լ մօտ կը գտնէր ինքզինքը Վարդուհիին. ու մտքի տարօրինակ պատրանքով մը, իւրաքանչիւր փողոց դառնալուն, ապահովապէս կը կարծէր թէ՝ դէմը պիտի ելնէ Վարդուհին, մօրը հետ, սեւերով, արագընթաց կառքի մը մէջ ընկողմանած։

* * *

Վերջապէս տեսաւ օր մը Վարդուհին։

Մայիսի կիրակի մըն էր։ Երկինք իր ամենէն ժպտուն և ամենէն հրանալի դէմքն առած էր այն օրը։ Ամեն մարդ, թաղին դուրսը գտնուած ծովահայեաց բլուրը կ'երթար պտըտելու։ Ինքն ալ, առանձին հոն գնաց։ Կիներու, աղջիկներու, մարդոց և տղաքներու բազմութիւն մը լեցուած էր հոն, զուարթ բազմութիւն մը, բազմերանգ հսկայ ծաղիկներու ցանցնուած մը հեռուէն, որ բլուրին տեղ՝ քահքահներով և զուարթութիւն արտայայտող աղաղակներու ամեն ձեւերովը՝ օդը կը լեցնէ. Ինքն ալ մտաւ այդ բազմութեան մէջ, ու քիչ մը յետոյ, բլուրին առանձին մէկ կողմը քաշուեցաւ, ու կանանչ խոտերուն վրայ՝ մեղկօրէն և քիչ մըն ալ անպատկառ տարածուած, չորս կողմը դիտել սկսաւ՝ տխրութեան նման անորոշ զգացումով մը համակուած՝ քիչ մը հեռուն եռացող այդ բազմութենէն։ Մոհալլէպիճի մը անցաւ քովէն, կեցուց զայն, և առջի հեղ ըլլալով ոչ նուազ խղճահարութեամբ, քսաննոց մոհալլէպի մը կերաւ՝ շաքարը շատ։ Յետոյ ոտքի ելաւ, ու բլուրին այդ ամայի կողին վրայ, պտըտիլ սկսաւ դանդաղ քայլերով և տարտամ խոհերու մէջ կորսուած. ու այս՝ երկայն ատեն, այնպէս որ չլսեց իր ետեւէն իմացող և հետզհետէ մօտեցող՝ կանացի նուրբ խնդուքներով խառնուած՝ երկու որոշ ձայներու բարձրաձայն խօսակցութիւն մը. այն ատեն միայն իմացաւ, երբ իր քովէն անցան այդ ձայները հանողները։ Երկու աղջիկներ էին, վարդագոյն շրջազգեստներով, նրբիրան ու հովի մը պէս զուարթ և արեւի մը պէս գեղեցիկ։ Երկուքն ալ, խօսելէ ու խնդալէ դադրելով, Արթաքիին նայեցան պահ մը, և Արթաքին ալ անոնց։

—Արթաքի՛ն է, ըսաւ անոնցմէ փոքրը քովինին, կէս մը ուրախ զարմացումով, ու ապա երկուքն ալ իրենց առջի դիրքը վերստանալով զեփիւռի մը պէս հեռացան այդ տեղէն։

Արթաքի երկու աղջիկներն ալ ճանչցած էր. մին Վարդուհին էր և միւսն ալ քոյրերէն մէկը։ Ամբողջ երակներուն մէջ, արիւնի տեղ, հալած կապար կարծես սկսաւ շրջիլ, կապարի տաք հոսանք մը, որ Վարդուհիին նայուածքովը և ձայնին թրթռումովը իր աչքերէն ու ականջներէն ներս սկսած էր լեցուիլ։ Եթէ այդ րոպէին Արթաքիին խիստ մօտէն մէկը անցնէր, պիտի լսէր դողդղջուն, տժգոյն այդ տղուն կծկուած շրթունքներուն մէջ հազիւ լսելի ճիչ մը.

—Վարդուհի՛ն...

Երբ Արթաքի իր րոպէական բուռն տպաւորութենէն ուշաբերեցաւ, լսեց տակաւին երկու քոյրերու զուարթ, խօլ խնդուքը, որուն փշուրները իրիկուան սիւքը իրեն կը բերէր՝ գթոտ հաւատարմութեամբ մը կարծես. ու տեսաւ դեռ բազմութեան հազիւ խառնուած՝ անոնց փափուկ իրանը իրարու թեւ մտած, պատկերներու մէջ տեսնուած երկու հրեշտակներու նման խելայեղիչ, եւ ինչ որ աւելի բուռն ցունց մը տուաւ իր սրտին, հեռո՛ւն կիներու եւ մարդոց անկարգ խումբերուն մէջ խառնուած Վարդուհիի գլուխն էր, որ երկու անգամ անոյշ ժպիտով մը իրեն դարձեր էր, զինքը տեսնելու համար։

ԱՐԳՈՄ ՍԻՄՈՆ
(Մնացեալը վաղը)

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

1890ի 4 °/₀ բրիվիլէճէ օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերուն 7րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ օսմ. կայս. պանքան, Պոլիս, Թարաքճըլար, թիւ 15, 1/13 փետր. 1894։

Յիշեալ պարտաթուղթերուն թիւ 7 կտրօնները 1894 փետր. 1/13էն սկսեալ թուագրեալ պորտըրօններուն հետ ներկայացուելու են օսմ. կայս. Պանքան, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէսօրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2 1/2 յետ միջօրէի (Ը. Ն.)։

Ջնջուած պարտաթուղթերն ինչպէս նաեւ յետամնաց կտրօնները նոյն թուականէն սկսեալ ներկայացուելու են երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, նոյն ժամերուն։

Ներկայացուած կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի հանուէն 10 օր ետքը վճարելի ընկալագիր մը։

—1890 ի ՕՍՄԱՆԻԷ 4 °/₀ օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերուն 8րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ օսմ. կայս. պանքան (պարտուց մասնաճիւղ), Պոլիս Թարաքճըլար փողոց, թիւ 15, փետրուար 1/13 ին։

Սոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրօնները թուագրեալ պորտըրօններուն հետ մարտ 1/13 ին ներկայացուելու են օսմ. կայս. պանքան, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէս օրէն առաջ ժամը 10 էն մինչեւ 2 1/2 յետ միջօրէի։

Ջնջուած պարտաթուղթերն՝ ինչպէս նաեւ յետամնաց կտրօնները նոյն թուականէն սկսեալ ներկայացուելու են երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, նոյն ժամերուն։

Կտրօններուն և ներկայացուած պարտաթուղթերուն փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի հանուէն 10 օր ետքը վճարելի ընկալագիր մը։

փ Կ. Պոլի 1 նոր. 94

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎՃԱՐՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով

100 ֆրանքի և աւելցի գնոց ամեն յանձնաբարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ

5

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է. Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյս վրայ։

Ա. Տ. ՁԻՒՀԱՃԵԱՆ

Ղալաթիա, 10, Խավիար խան, Ղալաթիա 10,
331 12—18

Սուլթան Համամ Սախոյէ խանի մէջ (ախարճըին դիմաց) ժամացոյցի նոր մթերանոց մը հաստատուած ըլլալով Սէլվաճեան էֆէնտիի կողմէ, մասնաւորապէս յանձնակատարներու եւ ժամացոյցի առեւտուրով զբաղող խանութպաններու կը յանձնարարուի դիմել սոյն նորահաստատ մթերանոցն ուր պիտի գտնեն, ոսկի, արծաթ եւ մետաղեայ ամեն տեսակ ժամացոյցներ, պատի եւ քօնսոլի բազմազան բանտիլներ ինչպէս նաեւ շղթայք եւ զոհարեղէնք, խիստ չափաւոր գիներով։

Ի հարկին, վճարման մասնաւոր պայմաններ կրնան տրուիլ։

ԾԱՆՕԹ. Սէլվաճեան էֆէնտիի ժամացոյցներէն հատով գնել փափաքողք կրնան դիմել Մահմուտ Փաշայի գլուխ շուկայի դրան ճիշդ դիմաց թիւ 3 իր վաճառատունը։

Թիւ 920 17—20

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դիւրութիւն ընծայելու համար այն հիւանդաց որք կը փափաքին երեք չորս փորձառու եւ ճարտար բժիշկներ ի մի հաւաքելով խորհրդակցութիւններ կատարել եւ իրենց հին կամ նոր հիւանդութիւններուն արագապէս դարման ստանալ, այս անգամ Պոլիս, Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ ԷՄԻՐՁԵԱՆ Դեղարանին մէջ խորհրդակցութեան սենեակներ պատրաստուած են յորում Բշ. Դշ. և Ուր. օրերը ժամը 9էն 11 (Ը. Թ.) փորձ բժիշկներ հաւաքուելով՝ դիմող ամեն տեսակ հիւանդները խորհրդակցութեամբ պիտի դարմանեն չափաւոր այցելավճարով։

Դեղարանէն կարելի է տեղեկութիւն ստանալ խորհրդակցութեան մասնակցող բժիշկներուն անուանց վրայ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ՏՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Համիտիէ փողոց, Թիւթիւն խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 190

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ ՏՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղտատ	Լիմասոլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիկոսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Գոնիա	Ուշաք	Սոֆիա
Ադրիանապոլիս	Լառնաքա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Գահիրէ	Բոր-Սայիտ	

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, վարկաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով։

Տարին 2½ °/₀ մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին 1½ °/₀ վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 °/₀ երեք ամսուան պայմանաժամու աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ՏՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց ատի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրա եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրամենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկէ զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ՏՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու բրօմէսներ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 °/₀ տոկոսով։

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զատ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատոր ձեռնտուն համար բժշկաց կողմանէ իսկ անհրաժեշտ պատրաստուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մականուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գինով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ գինեվաճառները։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա Դօմինոն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վոյվօտա փողոց թիւ 92, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սաատճիլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակազէն Օրիա խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Գամուրջին վրայ Վափօրի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Դոմթիի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Հաճօբուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 4։ Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօբալեանի թիւ 9 ճաշարանը Բերա Հաճօբուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Քրիստոֆի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըյի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերբէ Ապտուլլահի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գափու Սթասիօն ճաշտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մաքսուտ աղայի թիւ 113 զբօսարանը, Սամաթը պուլուր 49 թիւ Սիմոն աղային գազինոն, Գատը գիւղ նաւամատոյցին վրայի անուշեղէնաց խանութը եւ Չարշը իչի Թուլումպա փողոց զարեջուրի խանութը Մագրի գիւղ երկաթուղւոյ կայարանի դէմի պարտէզն։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՍԳՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 8 դեկտ. 1885

Պարոնայք Սգոթ և Պօուն,

Կը յայտնեմ որ պաշտօնական գիրքերու կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համեմայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրուի ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբանական գիտութիւնն ի վաղուց անոր հաշուած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՕՔԹ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

Զըրաաթ Պանգասը իչուն լիւզումը օլան 4 նէվ 198 թօփ քեաղըտ մէվգըի միւնագասայա վազ խըլընմըշ օլուպ շէհրը հալը րումինին 27ինճի բէնշէնպիհ կիւնի սաաթ 9տա ինհալէի էվվէլիյէսի իճրա վէ 29ընճը ճումա իրթէսի կիւնի սաաթ 9տա գատար 100տէ 5 թէմինաթ խայէն օլուր իսէ գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն շէրաիթինի անլամագ իչին մէզքիւր Պանգանըն խազինէի մէրքէզիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 1—2

25 քեանունը սանի 309

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ.

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԷՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ„ Հիմնեալ ի Լօնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան ախտարհնաճաշակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ա[illegible]

[illegible] 1,000,000 [illegible]

սուղ [illegible]

618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շէրէֆ հուլուլը միւթէգարրիպ օլան շէհրը Րամազանը շէրիֆտէ ծիւնուտը Ճէնապը Շահանէյէ իֆթարիյէ օլարագ իհսա օլունմագ իւզրէ միւպայասը մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան բէչէլի պէհէր գըեէսի 4 ղրշ. 10 փարատա Թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլտուղունտան մէզքիւր Փիյաթտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ մէզքիւր բէչէլի իհալէսի Թալիպ օլանլարըն իշպու քեանունը սանիի րումինին 29ընճը Ճումա իրթէսի կիւնինէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 35 2—3

Նէֆս Եանիա իլէ Բրէվէզա վէ Լօրոս մէվգըլարընտա պուլունան ասաքիրը շահանէ իչուն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան բիրինճի սինէի հալիէ չուպաթընըն 27ինճի կիւնի գարարը վէ 28ինճի կիւնի տախի իհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 33 3—3

Տօն կէօմլէք վէ աստարլըք ամէրիգան թօփ 36660 պէհէր թօփը 28 ղրշ. 10 փարա պէյազ մատափօլ արշունը ճէտիտ 34500 պէհէր արշունը ճէտիտի 1 ղրշ. 25 փարա, արք գանավաչօ արշունը ճէտիտ 81950 պէհէր արշուն ճէտէտի 1 ղրշ. 35 փարա, գալիգօթ արշունը ճէտիտ 4000 պէհէր արշուն ճէտիտի 2 ղրշ. խարինաթօ արշունը ճէտիտ 8524 պէհէր արշուն ճէտիտի 1 ղրշ. 39 փարա, բէզվանտուք արշունը ճէտիտ 3850 պէհէր արշուն ճէտիտի 2 ղրշ. 20 փարա, հաշ Խուպլը Եվրօբա տանէ կէօնի ատէտ 5000 պէհէր զըհէի ճէտիտի 4 ղրշ. 21 փարա, Նիմ փիշմիշ Իզմիր քէօսէլէսի ատէտ 7500 պէհէր զըհէի ճէտիտի 10 ղրշ. 32 փարա։

Նիզամիէ էլպիսէ անպարը իլէ Պէյքօզ Տապաղխանէսի իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 8 գալէմ էշիա փիյաթը մուրագգամլարը իլէ Թալիպլէրի եօհտէլէրինտէ օլուպ պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ 1 հաֆթայա գատար գարարը գաթիլէրինին իճրասը տէրտէսթ օլտուղունտան փիյաթը մէզքիւրէնին թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 34 3—3

THE ECONOMICON
ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSEE

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԽՍԱՊՈՒՂԵԱՆ
ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պոլիս Պաղչէ Գաբու Ճէլալզատէ Խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ճաբոնի ամենաընտիր թէյերը։ Այս թէյեր անհաման են իրենց համով, հոտով և գոյնով։ Դիմողք ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամեն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ գիւրին է ամեն կողմ գանել։ Ասոնց կեղծերը շինուած ըլլալով պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ կարին։ 803 58—60

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՋԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պաղճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։
726

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՃԱՌԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ.
Իփոֆոսֆիթ. որ շաղ և տարալով
Պատրաստուած են ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒԻՆԻ,
ի Նիւ-Եորք.

Կաթին չափ ախորժահամ է

Պարզ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ,
հիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով.
[illegible] Պոլիս, [illegible]

ԱՅԵՐԻ ՉԷՐՐԻ ՊԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային զրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագնոյ դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ ներգործող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջև բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Քանտարա	4200	Սֆինքս	3000
Ֆիլէ	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլը	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսօստրիս	3250	Պէզա	3000
Թիպա	3250	Լօթիւս	800
Մաքասար	3250	Օլիմբ	800
Մարէօթիս	3250	Սէնալ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըր
847

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդմէջ Հիւլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Գալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ափօլլօ	5500	Գիտանօ	2200	Բլասիտօ	1500
Արկօ	2300	Գօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	[illegible]	Կրօտօ	2200	Բուրիտօ	2800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	8000
Պուֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէռնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիակօ	8200
Գաթօ	2000	Քօլպինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4800
Գլիօ	[illegible]	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրպինօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Մէլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէմօ	3600
Ըլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Ջէսզրա	1000
Ըլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆալտրօ	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէլմօ	200
Ֆալքօն	800	Օփրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտօ	2000	Մօսքիթօ	120

Ըմփիրըլ Մօնարք	3000
Փըրշըն Մօնարք	8000
Լիտիըն Մօնարք	8100

Իտօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտզըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է Յունվ. 17/29ին և Փետրվ. 11ին (Ն. Տ.) հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

894

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիասեան խան. 12, 13, 14.

ՔՕՆԵԱՔ ԳՈԹՈՒՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ վկայականով արժանի շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանքային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամ, Պ. Ծաննի, Մավրոենի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան Թիւ 6, Ֆինճանճըլար Եօրկի Գօլարիտոյի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Քիրեաքիտիի դեղարանը, Կոսկա Թրամվէյի կայարանն՝ Կարապետ Ս. Պէրպէրեան դեղարան, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին զաղինօճի Ալիքսանին քով, Բերա Թագսիմ 54 թիւ շաքարավաճառ Հաճի Սարիմի եւ ուրիշ ամեն տեղ։ 392

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռանները, ոսկի, ալամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		— —	7 30
1 15	7	1 45	8 15
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վասփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 15 Վասփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 55 Գապ.	4 40	11 30 Ֆէրպ.
4 50 Վասփ.	11 — Գուզկ.	5 20 Վասփ.	11 30 Գզկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —		— —	
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 15	8 20 Վասփ.	1 40	8 20
2 —	9 —	2 20	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 45 Վասփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վասփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, կիրակի եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր. է)
4 30 » » բացի ուր. է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր. է]
4 — » » » [բացի Ուր. է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը մրգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24/5 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի.
Գշ. 25,6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղեւորութիւն. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով.
Եշ. 26,7 Սեւաստոպոլի ուղղակի, առաւօտեան ժամ 10ին։
Գշ. 26/7 Ուղղակի գծի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 27/8 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Յունվ. 25/6, երկուշաբթի օրը կը գոցեն գծի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւ։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջև կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ	245	Փրանք
Բ. »	175	»

Ուղղակի և ուրիշ ուղեւորութեան

Նաւուղիչքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն շաբաթ երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլ և Նիւ-Եորք միջև

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Ցեթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալժերիա	2143	Թրինիտատ	899
Պետավիա	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրգ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալեքսիանոս խան, Թիւ 401
932 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ